

**FESTIVAL
MEDIEVAL**

Puteți afla ce a adus Festivalul Medieval de la Sibiu anul acesta în afară de atmosfera de mare bilci care a cuprins centrul orașului.

Citiți un reportaj de Veronica D. Niculescu ÎN » PAGINA 7

PRIMUL MAGAZIN CULTURAL DIN ROMÂNIA » APARE S-MB | TA » EDIȚIA DE IAȘI » WWW.SUPLIMENT.POLIROM.RO

Suplimentul DE CULTURĂ

NR. 195 » 6 – 12 septembrie 2008 » Săptămânal realizat de Editura Polirom [i „Ziarul de Iași” » supliment@polirom.ro

ARTISTUL ASOCIAT

- Săptămâna 1 – Interviu
- Săptămâna 2 – Text de autor
- Săptămâna 3 – Criticii despre...
- Săptămâna 4 – Colegii de breaslă despre...

septembrie –
URMA

„Cam multă văicăreală pasivă în România”

Interviu cu Mani Gatau

Prima săptămână a campaniei „Artistul asociat” dedicată trupei URMA aduce un interviu cu vocalistul grupului, realizat de Anca Baraboi. Timp de o lună propunem o incursiune în viața formației. Deși s-a desființat în urmă cu doi ani, URMA a lansat anul trecut un nou album, *Trend off!*

ÎN » PAGINILE 8-9

O decorație pentru Rusia

Radu Pavel Gheo

Am aflat cu enervare – dar fără surprindere – că președintele Rusiei, Dmitri Putinov Medvedev, i-a decorat pe militarii care au participat la operațiunile împotriva Georgiei, în numele de atât succes cu specific rusesc – adică jurnaliști împușcați mai mult sau mai puțin intenționat, populație civilă ucisă de-a valma cu militarii, furturi și jafuri armate...

ÎN » PAGINA 2

O NOUĂ IDEE APRINDE IMAGINAȚIA POLITICIENILOR

O țară, 42 de capitale. Toate culturale!

Participa la dezbaterile „Suplimentului de cultură” Liviu Antonesei, Emilia Chiscop, Ion Bogdan Lefter, Mircea Vasilescu, Veronica D. Niculescu, Cristina Modreanu și Mihai Mălăinț.

Citiți dosarul realizat de George Onofrei ÎN » PAGINILE 3-6

CIRCUL NOSTRU VĂ PREZINTĂ:

Z`mbind a pagub`

Presupunem, de dragul exercițiului, că PD-L nu este un partid prezidențial. Presupunem, așa cum îți doresc admiratorii lui Traian Băsescu, chiar îți faptul că președintele habar n-avea de actul, [tampilat & legalizat, care conștin]te apropierea punctuală dintre PRM [și PD-L în Senat. Presupunem, n' ai treilea rând, [și faptul că acum, după aflarea veștii năucitoare, președintele Băsescu este consternat – așa cum le-ar plăcea celorlalte [și admiratori să creadă. Iar după ce avem aceste presupuneri, stăm [și ne holbăm la foaia de hârtie pe care le-am notat [și nu [țim ce să spunem mai departe. Pentru că societățile nu ne ies, orice am face.

[și nu ne ies în primul rând pentru că, presupunând noi toate chestiunile astea, nu-l vedem totuși pe domnul Băsescu trăgându-l public de urechi pe Emil Boc. Dimpotrivă, l-am văzut ca un președinte modern, perfect constituțional, elegant, ieșind [și spunând, cu un comunicat, ceea ce ar fi trebuit să spună de multe ori înainte: anume că domnia sa nu se bagă în treburile interne de partid, că nu-l interesează, că usturoi n-a m-necat [și gura nu-i miroase nici un pic. Ah, se dumirește comunicatul, pe Vadim l-a ajutat PD-L-ul să-și p[streze funcția de vice al Senatului, parafându-se chiar o colaborare punctuală între cele două partide? Măi să fie! Interesant. Dar eu, adică Președinția Mea, din nalta-mi funcție, n-am nici o treabă cu asta, Constituția mi interzice să mă v[er în asemenea ecuații de partid. [i-atunci, admiratorii președintelui, citind comunicatul, ar trebui să se simtă bine.

Dar nu se pot simți. Pentru că admiratorii președintelui de asta au ajuns să-l admire: pentru calitatea sa de jucător ferm, de Ionel Ganea al terenului politic, care, dacă se simte înghesuit de arbitru, adică de Constituție, se duce [și-i freacă acestuia, acesteia în cazul de față], un cap în gură – [și tot nu se lasă p[și nu face ce are de făcut. Așa l-au văzut [și simțit p[și acum admiratorii, așa că domniile lor stau [și se scarpină în crețet, n'trebându-se de ce, de astă dată, brusc, Băsescu arată spre arbitru, spunând că n-are cum să intervină în această fază a jocului, n'trucă regulamentul o interzice. Ionel Ganea de altădată n-ar fi făcut așa ceva! Traian Băsescu de altădată n-ar fi făcut așa ceva!

Traian Băsescu de astăzi o face. El e suveranul absolut, mult deasupra calculelor mizerne de partid, fie acest partid chiar PD-L-ul domniei sale. Așa că, oricât presupuneri am face, n-avem cum să aflăm dacă, de la n[și]mea sa, Traian Băsescu este sau nu este de acord cu colaborarea incipientă dintre PD-L [și PRM. Prin urmare, admirându-l teribil, u[și]or desumflați, mai facem o presupunere, una care ne pică bine la inimioară: în strfundurile sufletului său drept, de luptător pentru popor, președintele suferă pentru această nouă soluție morală, dar tace [și n'ghite. [și, odată ce am putut face această ultimă presupunție, trecem mai departe.

Trecem mai departe, noi, admiratorii președintelui, [și ne uităm dezorientați în jur. Bun, El ca El, a rămas curat [și frumos [și bun [și drept, dar nu El ne candidaază-n toamnă. Ce ne facem noi pe 30 noiembrie? Spre ce culori privim? Asta pentru că, fiindcă [și, n'tem dezamăgiți, alături de dragul nostru președinte, văzând cum PD-L-ul a făcut, fără țirena lui, o înțelegere cu Vadim. Ce ne facem deci? Noi cu cine votăm? Oare să nu mai mergem la vot? Oare să ne leneșim de toate [și să ne retragem, așa cum s-a retras domnul Călin

» Ce ne facem noi pe 30 noiembrie? Spre ce culori privim? Asta pentru că, fiindcă, alături de dragul nostru președinte, văzând cum PD-L-ul a făcut, fără țirena lui, o înțelegere cu Vadim. Ce ne facem deci? Noi cu cine votăm? Oare să nu mai mergem la vot?

Avramescu? Nu mai [țim, clar! Lucrurile se complică, trândrile plutesc peste tot. După ce a fost trândat de PC, de UDMR, de PNL, iată că El este trândat [și de PD-L. Avem o mare durere în suflet. [și se-apropie alegerile, iar noi ne gândim, ne gândim...

M-am pus în pielea unui admirator al președintelui Traian Băsescu, n'ercând să n'jleg cum a primit vestea aceasta a colaborării dintre PD-L [și PRM din Senat. [și n-am reușit să ies din pielea lui decât mai confuz decât la intrare. Reajuns în pielea mea n's, trebuie să recunosc, confuzia se evaporă n'cetel cu n'cetel. Nu-mi mai pun at'tea n'treburi. Dimpotrivă, rictusul consternat se transformă, rapid, într-un zămbet ce poate plăcea zeflemitor. [și, [și, s'nt teribil de enervant. Prietenii citesc în zămbetul ăsta un „V-am spus eu!” pe care le vine să mi-l tr'nească n'cap. Cititorii văd în el o aroganță stupidă – [și cititorii au n'otdeauna dreptate.

Eu, studiindu-l în oglindă, nu văd n's un zămbet zeflemitor. Ci doar unul a pagubă. Dacă a [și să fluiera a pagubă, a fluiera, n's n-am n'v[și]at p[și acum decât să zămbesc a pagubă. [și nu-i deloc un zămbet n'dreptat spre Traian Băsescu ori spre PD-L, ci e unul care privește politica noastră în general. O politică ce te face să jii cu unii sau cu alții, să te ambaleză în discuții, să sperie, ba chiar [și să crezi, pentru că, la un moment dat, să jii dai seama că nu e mai mult decât o cuplărie de doi bani. Una în care cuplurile se pot schimba oricând, firește. [și tu rămâi cu ochii în soare, n'trebându-te: „Bun, [și-acum eu în cine mai cred?”

ROMÂNII E DEȘTEPTI

O decorație pentru Rusia

Am aflat cu enervare – dar fără surprindere – că președintele Rusiei, Dmitri

Putinov Medvedev, l-a decorat pe militarii care au participat la operațiunile împotriva Georgiei, n'cununate de at'ea succes cu specific rusesc – adică Jurnalul [și mpu[și]at mai mult sau mai puțin intenționat, populație civilă ucisă de-a valma cu militarii, furturi [și jafuri armate... m'rog, cam toate elementele care au făcut falma armatelor rusești n'c din timpul celui de-al doilea război

mondial prin toate teritoriile ocupate de ea. E drept, n-am citit nici o [șire de

stat independent de către forțele aliate învingătoare în război. Mai mult, independentența a fost recunoscută Republicii Democratice Georgiene a fost recunoscută [și de proaspătul Uniune Sovietic printr-un tratat de pace între cele două state, semnat pe 7 mai 1920.

După doar câteva luni, în februarie 1921, Uniunea Sovietică g[și]e un pre-text oarecare (chipurile, georgienii ar fi susținut forțele armate rebelle din Jara libertății bolșevice).

atac Georgia, o cucerite [și o anexa, transformându-o în ceea ce va rămâne vreme de [aptezeci de ani Republica Socialistă Sovietică Georgiană. Istoria asta... Parc' te pune pe gânduri.

Bun, poate că 2008 nu e același lucru cu 1921 [și nici Rusia lui Medvedev (care e Rusia lui Putin) nu e Uniunea Sovietică. Dar de-aici, din România fostă socialistă, nici foarte diferit nu mi se pare. Democrația din Rusia, Jara controlată de un fost ofițer KGB, crește ca un fel de bonsai, conform voinței celor care dețin puterea. O Jara n'care un ziar dispăre imediat după ce a pomenit de o posibilă amantă a lui Vladimir Putin greu mai poate fi numită democrație. Da, ziarul a dispărut din cu totul alte motive. Da, ziarista Anna Politovskaia n-a fost mpu[și]cați nici ea din răjuni politice. [și,

oricum ar fi, s-au făcut [și progrese, tovar[și]! Pe vremea Uniunii Sovietice ziarul amintit nici n-ar fi apucat să [și publice articolul sau, dacă s-ar fi g[și]sit nebuni care s-o facă, n'treg tirajul ar fi fost confiscat la prima oră a dimineații. Pe vremea Uniunii Sovietice nici n-am fi [țiut de Anna Politovskaia [și cu at't mai puțin de ucidera ei. Așadar, lucrurile s-au mai schimbat...

Numai că atunci c'nd e [și foarte aproape de Rusia, [și vine să sufli [și în iaurt. Există un potențial de conflict în Transnistria, loc de unde ar putea să [și [și alte decorații pentru armata rusă. Iar declarațiile liderilor de la Kremlin arată că pofta de astfel de medalii crește. Rusia are de răzbutat unele frustrări – [și nu puțin. La urma urmei, a fost multă vreme un mare imperiu [și la un asemenea statut nu renunță u[și]or. Ar trebui o decorație mare, mare de tot, ca să liniștească apele. Catastrofist cum s'nt c'nd e vorba de Kremlin, m' tem că nu cumva decorația aia să se numească Europa.

spre vreun viol [și cut de eliberatorii de la r[și]rit, ceea ce [șirbește puțin din renumele sub care s-au [și cut cunoscuți militarii marii puteri slave, dar presupun că n'c nu-i timpul pierdut.

Oricum, soldații ruși veniți în vizită de lucru în Georgia [și merit decorații. Așa cum [și le merit [și cei care au luptat pentru eliberarea de tip rusesc a Ceceniei. Sau cei care au grijă de independența Transnistriei. Sau cei care... o să mai vedem noi care – fiindcă în ultima vreme Rusia pare să fie tot mai interesată de independența unor Jari sau regiuni care ulterior i-ar putea deveni vasale.

Desigur, nu e ceva nou. Imperiul Rus – fie că a fost țarist, sovietic sau postsovietic – a căutat mereu să aibă grijă de cât mai multe Jari. Georgienii, de exemplu, nu s'nt la primul lor contact istoric cu gria mamei Rusia. După primul război mondial [și după destrămarea Imperiului țarist, Georgia [și-a declarat independența [și a fost recunoscută de jure ca

O NOUĂ IDEE APRINDE IMAGINAȚIA POLITICIENILOR

O Jar\, 42 de capitale. Toate culturale!

ÎN LOC DE ARGUMENT

Dosar realizat de George Onofrei

Una dintre zecile de declarații făcute la recente coli de vară ale partidelor, organizate la malul Mării Negre, a aparținut ministrului Culturii și Cultelor, Adrian Iorgulescu: „Vom propune ca anul viitor toate orașele importante ale țării să se poată înscrie în competiție pentru a deveni «Capitale culturale românești». Pentru aceasta, anual, guvernul va include în programul său de guvernare o sumă de cinci milioane de euro”. Iorgulescu a precizat că a avut o discuție cu premierul, care a fost de acord cu includerea acestui concept în programul de guvernare al PNL.

„În felul acesta, fiecare din orașele importante ale țării va intra în această competiție. Dar în același timp dorim să atragem o sumă egală din partea administrației locale (și avem suficiente centre cu posibilități): în Cluj, în Timișoara, în București, Brașov, Trgu-Mureș...”

„(Tîrea vine în continuarea ambliilor declarate din partea liderului liberal Ileana, Relu Fenechiu, în Consiliul Local Iași ca Iașul să devină cel mai curînd „Capital Cultural European”. „Mie mi pare rău că ei s-au aruncat așa, cu capul înainte, pentru că am vorbit chiar cu colegul nostru, Relu Fenechiu, liberal de Iași, înainte – nu știu ce rol a avut din spate în decizia Consiliului Local –, dar explicăm că pînă în 2019 există deja o programare (în 2019 putem să discutăm”, spunea atunci Sergiu Nistor, comisarul din partea MCC pentru programul „Sibiu – Capital Cultural European” în 2007”.

De curînd, tot la Iași, am descoperit că, deși primarul actual, George Nichita, (fostul primar, actualmente președinte al Consiliului Județean, Constantin Simirad, au pvreri opuse în ceea ce privește finanțarea fotbalului, sînt de aceeași parte a baricadei cînd vine vorba de cultură. În cadrul conferinței de presă dedicate semnării contractului pentru reabilitarea Palatului Culturii, Simirad i-a reamintit lui Iorgulescu că a reușit să-l convingă pe președintele Emil Constantinescu să înființeze un fel de „Capital Cultural” la României”. –ns, mai rău la suflet, ministrul de atunci al Culturii, Ion Caramitru, s-a opus!

Musai prima capitală să fie Botoșani!

Dar surpriză! Ideea din programul virtualei viitoare guvernării a PNL nu are drept tată pe ministrul Iorgulescu, ci pe deputatul Mihai Mălăin, care a lansat-o cu ceva timp în urmă pe blogul personal ca un semn de bunăvoință pentru botoșani. „Botoșani! Am propus Partidului Național Liberal un proiect de rezonanță națională (și pe termen lung, CAPITALA CULTURALĂ A ROMÂNIEI, care prevede acordarea acestui titlu, în fiecare an, unei capitale de județ), precum și a tuturor drepturilor care decurg. (...) Avem ocazia să arătăm că sîntem nu numai mîndri, ci și vrednici de pleiada fantastică a genilor născuți pe pămîntul Botoșanilor. Eminescu, Eneșcu, Iorga, Luchian, Onicescu ar trebui să fie suficiente argumente pentru a pretinde Guvernului să decidă că prima Capitală Culturală a României este, trebuie să fie BOTOȘANI.”

Să recapitulăm: avem pînă acum o ecuație în care se află Adrian Iorgulescu, (indirect) Călin Popescu-Trițeanu, Constantin Simirad, Mihai Mălăin, George Nichita, Emil Constantinescu, Relu Fenechiu. Toți diferiți, toți dezbinași, dar de acord, în principiu, cu aceeași idee: să mutăm anual capitala! Hotărîți lucrul, titulatura de capitală culturală aprinde imaginația politicienilor, fie ei locali sau de la centru. Cultura, alături de fotbal, reprezintă, se pare, pe lângă pelerinaje religioase (și petreceri cîmpenești în piața publică), un mijloc despre care se crede că ar aduce negreșit capital politic.

Strict cronologic, ideea de „Capital Cultural” a României a fost lansată mai întîi de deputatul PNL Mihai Mălăin pe blogul său. Ea a fost mai apoi preluată de ministrul PNL Adrian Iorgulescu (și prezentată la Costinești. Ambii se laudă că au propus-o premierului Trițeanu (și că a acceptat-o. Diferența o fac bani: Mălăin a cerut, mai modest, 2 milioane de euro anual. Adrian Iorgulescu vrea 5!

Mai mult decît o intenție?

Dincolo de declarații, rămînem cu o intenție a liberalilor (și, din cîte se pare, materializabilă doar dacă mai ies ei o tură în sesiunea de toamnă-iarnă. Cu o ambiție a deputatului Mălăin legată de orașul Botoșani, care ar trebui să fie primul pe listă.

În dincolo de succesul înregistrat de Sibiu, rămînem cu inițiativa primăriei Ielene, „Iași 600” pe numele său adevărat, care ar fi trebuit să fie o repetiție generală pentru capitala europeană din 2012-2019 sau cînd ne-o veni rîndul.

Dar satele, satele patriei, cui le lășăm?

Liuv Antonesei

► Dar satele, satele (vraoarelui) ce-l lășăm?

Cealtescu, cu celebrul festival cultural pannațional „Cîntarea României” era mult mai ambițios! Acela mîcar voia să „bage” cultură pînă în cele mai îndepărtate cîtune ale patriei, de la locul în care se aga) harta pe perete (și pînă la volburoasa (și mi)toarea Dunăre pe care se sprijină întreaga Românie! Prin urmare, cu tot respectul, Excelența Sa, dl. ministru Adrian Iorgulescu se dovedește doar biet epigon al aceluia, un promotor al culturii de format redus, chiar minuscul. Ceea ce (și propune domnul ministru seamă) cu „explozia universitară” de la începutul anilor '90, cînd statul, în loc să fi sprijinit cele cîteva universități cu oarece tradiție, a dat friu liber micilor orgolii locale (și a înființat universități) în mai toate capitalele de județ, ba chiar (și prin orașele mai mici. La universități de stat mî refer, că buticurile universitare sînt altă expresie fistichie a liberalismului fesenist.

► De închipuit, ne putem închipui orice, doar declarația a fost făcută în luna august, cînd e cîldură mare, pe „litoralul” nșorit al Mării Negre”, la Costinești, cu cîteva luni înainte de alegeri! Erau îndeplinite, deci, cam toate condițiile ca să ne putem imagina (și o asemenea năstrucnicie! Mă gîndesc că, prin 1968, dl. Iorgulescu va fi fost student (și i-a rămas în minte, citit în vreun „Paris Match” care circula pe sub mîna, sloganul scris de studenți pe zidurile Sorbonei: „Imaginația la putere”. Acum, D-Sa este la putere (și a dat drumul imaginației din lesă, iar aceasta zburdă precum canionul meu Tico!

► PNL, mai întîi, suma de 5 milioane de euro este ridicolă, pentru un asemenea proiect! Ea ar fi îndestulătoare doar dacă proiectul ar începe cu Pocreaca sau din Caracalul care i-a dvrut lumii pe Marius Tuc (și Dan Diaconescu în direct. –n al doilea rînd, la cîți bani se iroșesc în (vraoarelui) pe tot felul de fantasmagorii, pe attea proiecte ridicole – cît toți politrucii noștri par bîntuiți de imaginație –, de ce-ar mai conta pe ce se duce un fleac de 5 milioane de euro?

► Fiind Ileana, de bună seamă, cunosc foarte bine inițiativa Primăriei din Iași (și chiar ceea ce s-a făcut pînă acum în cadrele acesteia. (și, tocmai pentru că o cunosc, sesizez ridicolul propunerii dlui ministru. Iașul este, neoficial, „capitala culturală a României” (și, totuși, ca să se vadă cît de cît ceva, toate manifestările culturale curente, ale instituțiilor publice, au fost înregistrate în acest an sub sigla „Iași 600”, au mai fost organizate cîteva, de impact variabil, în fiecare lună de cître organizații private, au fost aduse formații, trupe de teatru, alte ansambluri culturale din Jar (și de aiurea. A ieit, desigur, ceva, în unele privințe merituri, dar n-am senzația că am spart gura lumii! Poate la 700 de ani! L-a) ntreba pe dl. ministru dacă (și imaginează, cît e și imaginația principala dumisale calitate, cam cît a costat asta?

„Capitală culturală”
presupune mai mult
decît un cămin
cultural dat la cheie

Emilia Chiscop

La prima vedere, ideea „capitalelor culturale” românești e foarte bună (și, mai ales, poate avea un efect mult mai pozitiv în ochii electoratului. E o inițiativă care poate mîngîia numeroase orgolii și frustrări provinciale. Dintr-o dată, orice târg micșinat poate deveni capitală culturală. Putem avea într-un an capitala culturală la București, în anul următor la Caracal, Tîrgu Frumos sau Petrița. De ce să fie acest titlu adjudecat doar de Iași, când în așia e lipsit de acoperire?

Argumentarea proiectului de instituire a capitalelor culturale românești prin comparație cu modelul de succes al capitalelor europene mi se pare nepotrivită. Se cunoaște faptul că alegerea unei capitale europene presupune o selecție minuțioasă după criterii bine reglementate, la care adăugăm, firește, și lobbyingul. Se știe, de asemenea, că desemnarea unei capitale culturale europene se face cu mulți ani înainte, ceea ce lasă timp pentru o bună organizare, pentru o cheltuire judicioasă a fondurilor acordate, pentru a evita eșecurile. Dacă proiectul capitalelor europene e acum „un model de succes”, asta e tocmai pentru că a fost bine gândit, înălțat și apărut pe toate noaptele. Pe de altă parte, să nu uităm că sînt voci (și împotriva proiectului capitalelor europene).

Ideea ministrului Iorgulescu pare dificil de pus în aplicare pentru că sînt mulți factori care trebuie avuți în vedere: înainte de toate, mîgînda la momentul de debut al proiectului: cînd va fi desemnată prima capitală culturală românească? În 2009? Probabil că domnul ministru s-a gândit la un proiect asumat politic de o vîltoare guvernare, astfel că lucrurile ar putea să se precipite. Așadar, pe ce bază se va face act de repede selecția, cine o va face (cu cum vor fi atribuite cele 5 milioane de euro? Ce tipuri de proiecte vor fi prezentate? Mă întreb cum vor fi alcătuite criteriile de selecție pentru a da șanse egale unui oraș cu resursele culturale ale Bucureștiului și altuia ca Romanul, de exemplu. Probabil că cea mai rapidă soluție de cheltuire a fondurilor – dacă se merge pe ideea „cum să cheltuim niște bani de la stat” – o reprezintă investițiile în infrastructură. Dar pentru asta nu ar mai fi nevoie de un proiect al „capitalelor culturale”, ci de un amplu program național de investiții al Ministerului Culturii. E limpede că rangul de „capitală culturală” presupune mai mult decît un teatru sau un cămin cultural dat la cheie.

Suma promisiunilor viitoarelor „capitale” este imens! 5 milioane de euro înseamnă aproape dublul sumei prevăzute de municipalitatea ieșeană pentru programul „Iași 600”, care, pînă acum cel puțin, este un fiscol Peste 110 miliarde de lei vechi, adică peste 3 milioane de euro, sînt cheltuite la Iași în cadrul unui program (în cooperare), vizibilitate (și impact) național. E fecul s-a datorat în mare parte faptului că „Iași 600” a fost anunțat de primul PSD Gheorghe Nichita doar cu un an înainte alegerilor, fiind gândit din start ca un proiect cu roade electorale, beneficiile pentru comunitate contînd, se pare, mai puțin. Este exact același pericol care amenință și proiectul ministrului Adrian Iorgulescu.

Un bun proiect, cu bun potențial...

Ion Bogdan Lefter

Ideea de a avea în fiecare an cîte o „Capitală culturală românească” nu e deloc rea. Proiectul continental luat ca model a reușit, probabil mult peste așteptările miniștrilor care decideau, acum mai bine de două decenii, instituirea „Orășului european al culturii” (titlatura de „Capitală...” datează din 1999; puțin mai tîrziu inițiativa a fost o cunoscută actriță), Melina Mercouri, pe atunci deținătoare a portofoliului în țara sa, Grecia, care a (și dat primul „Orăș european al culturii”: Atena, în 1985). Candidaturile s-au tot aglomerat, încît alegerea unei singure „capitale” a devenit o mare problemă. Soluția: multiplicarea formulei, pentru aproape toți anii din 2001 încoace (și de aici încolo fiind desemnate tandemuri, cînd nu chiar triouri (pentru 2010 sînt anunțate Essen-Istanbul-Pec) sau regiuni întregi (partenerii Sibiuului, Luxemburgul, atrîgînd întreaga „Mare regiune” din jurul său, prelungită în Belgia, Franța și Germania). Fără a mai lua drept model anul 2000, cînd cifra atît de rotundă a justificat suspendarea limitelor (și extinderea la... nouă „capitale culturale”, simbolic „înfrînte la intrarea în secolul 21 (și în mileniul 3: Avignon, Bergen, Bologna, Bruxelles, Cracovia, Helsinki, Praga, Reykjavik și Santiago de Compostela). Proiectul (și-a dezvoltat rapid resursele (și avanta- jele: mari mobilizări de forțe artistice

zonale, susținere financiară de la bugetele centrale, locale (și din economie cu sume de care cultura n-are altfel parte niciodată), investiții în infrastructură extrem de utile orașelor respective, atractivitate turistică, deci profituri de tot felul, cuantificabile în bani sau în număr de imagini, de prestigiu [a.m.d. Astăzi, emblema „Capitalei culturale europene” e foarte cunoscută (și atrage multă lume, artiști (și public local (și internațional). Una peste alta, cît de eficient sînt cheltuiți banii alocați e greu de spus; dar e limpede că proiectul e pozitiv, că ideea a fost una „de succes”.

Merită încercat!

Poate fi ea reprodusă (și la scara unei singure țări)? Probabil că în statele mai mici ar fi prea mult; însă în cele mari sau mijlocii, ansambluri de regiuni cu multe orașe de dimensiuni apreciabile, centre importante, cu tradiții (și cu viață) urbană complexă, s-ar zice că da! România, a (aptea țară) ca membru din Uniunea Europeană, intră în categoriile: județe multe (și provincii cu istorie (și memorie culturală bogată, cîteva zeci de orașe care au jucat (și joacă roluri de nucleu regionale, fiecare cu presă, edituri, teatre, muzee (și galerii de artă, biblioteci, cu grupuri de scriitori, artiști, intelectuali respectabili. Dacă se vor putea aloca de la bugetul central sume atît de considerabile pe cît anunț actualul ministru al Culturii, plus ce-ar

veni de la administrația locală, din sponsorizări (și publicitate, proiectul anual al unei „Capitale culturale românești” ar avea toate șansele unui succes (și el mai mare decît ni-l putem imagina înainte ca lucrurile să se pună în mișcare. Merită încercat, deci!

Aș mai adăuga că momentul nu e întotdeauna cel potrivit: ideea prinde într-o perioadă în care economia merge fabulos, fără ca sumele gestionate de guvern să crească incredibil. Altfel spus, anul 2008 (și în următorii, statul (și permite să lanseze (și asemenea mari inițiative culturale, pînă nu demult fantasmagorice. Depinde – bine năles –

(și de guvernele următoare, fără a căror susținere nu va ieși nimic. Ar trebui să conteze (și conținutul efectiv al proiectului, calitatea lui: dacă vom avea o „Capitală culturală românească” bine gândită (și bine organizată, cu dosare de candidatură serioase (și cu programe exigente, sub coordonări profesioniste, finanțate în urma unor selecții riguroase, ideea s-ar putea dovedi extraordinar de inspirată. Ba chiar, dacă nu le-a venit deja (și altora, am putea furniza un model de urmat! Iar dacă nu se va face... ceva tot rămâne: un bun proiect, cu bun potențial...

Riscul: încă o mostră de cultură oficială

Aparent, inițiativa ministrului Iorgulescu e un lucru bun: în fiecare an, cîte un oraș ar fi în centrul atenției prin manifestări culturale care ar atrage (și publicul din alte localități), ar promova (teoretic) turismul cultural în zonă, ar mobiliza energiile creatoare locale etc. Merită asta 5 milioane de euro? Dacă în vorba despre cultura unui întreg oraș, vreme de un an, merită. Nu?

Mircea Vasilescu

Nu prea. Nu în toate orașele mari există resurse culturale (și manageriale pentru a asigura manifestări interesante pe parcursul unui an întreg. (și nu aș lua în calcul obligativitatea să organizeze, cum necum, ceva. Diletantismul (și improvizajul ar fi la ele acasă. Dacă autoritățile locale din orașul X s-ar ambiționa să fie „capitala culturală” a țării (și să aibă, de fapt, cu ce. Ar ieși o „Cîntarea României” de toată frumusețea.

Să spunem lucrurilor pe nume: Cluj, Iași, Timișoara, Sibiu (și alte cîteva orașe ar putea susține un astfel de program, dar – ca să luăm cîteva capitale de județe – Călușeni, Tulcea, Slobozia, Zalău ori Tîrgoviște. Dacă vrem să „descentralizăm” cultura, un asemenea proces trebuie să se desfășoare permanent, nu „prin rotație” în cîte un oraș.

Ar fi mai util să fie sprijinite acele inițiative culturale „din provincie” care deja s-au impus, au prestigiu (și „cotă”. Nu sînt deloc puțin, dar dacă facem un inventar, observăm că – de la Editura Polirom din Iași la Festivalul de Film „Transilvania” din Cluj, de la Festivalul de Jazz de la Gîrba la cel de teatru de la Sibiu etc., etc. – ele sînt rodul inițiativelor locale (de cele mai multe ori, private), fără vreo contribuție de la Ministerul Culturii. Din fericire. Căci „cultura de stat” e atît de birocratizată, reglementată în materie de finanțare a culturii din bani publici sînt atît de constrîngătoare, încît undă peste Ministerul Culturii mîna, riscă să iasă prost. Ar fi mult mai util dacă ministerul s-ar ocupa de altceva: de exemplu, de simplificarea legislației, de de-birocratizare, de elaborarea unor politici culturale clare pe termen lung. Toate acestea ar ajuta

foarte mult dezvoltarea proiectelor (și instituțiilor culturale locale, astfel încît diverse orașe din țară ar deveni „capitale culturale” permanente, fiecare într-un domeniu sau altul, în funcție de resursele culturale pe care le are. Cred că ar trebui să ne îndepărțăm de modelul centralizat francez în materie de cultură (Franța) și să facem asta de ceva vreme) (și să ne uităm mai atent la modul în care funcționează lucrurile în Germania sau Italia. În Italia, de pildă, cel mai important târg de carte e la Torino, cel mai bun teatru de operă la Milano, cel mai interesant festival de muzică clasică la Florența etc., etc. Fiecare oraș contribuie, an de an, prin anumite evenimente, la peisajul cultural național. „Capitala culturală italiană” nu există, de fapt. Cum nu există nici cea germană.

Așa încît, în ciuda aparențelor, ideea unei capitale culturale „prin rotație” riscă să nu creeze altceva decît o mostră de cultură oficială, făcută pentru că „așa s-a hotărât la centru” ori din ambalaj vreunor politicieni locali. E mai bine să lăsăm inițiativele culturale locale să se dezvolte natural, organic, în funcție de precizarea, talentul (și dorința) celor care au ceva de spus. Mai simplu spus, decît să dăm 5 milioane de euro pe „ceva” care trebuie inventat de acum înainte, copiind și ngăic modelul capitalei culturale europene, mai bine (și dăm celor care (și tu deja la ce (și cum să-i folosească.

Poveste cu un cal alb înhămat la o căruță

Veronica D. Niculescu

Dacă nu este doar o bîrcuță de hîrtie, cu griji împăturite dintr-un afiș electoral lansat de pe malul Mării Negre, ideea unui program de desemnare prin rotație a unor capitale culturale românești, după modelul celor europene, sigur că este foarte bună.

Indiferent dac' intenția sa va pune în aplicare sau nu, discuții se pot purta pe marginea unor chestiuni practice, pornind de la sistemul de numire (și ajungînd la modalitatea de mp'vrire a fondurilor, dar trecînd și prin trebuioare mult mai multe. Cum ar fi răspunsul la întrebarea – aproape de dimensiuni – ce înseamnă oare „orașele importante ale Țării”?

Cînd am primit această temă de discuție, (tiind că mi se adresează) dat fiind experiența sibiană, primul meu gând s-a îndreptat, ciudat, nu spre Sibiu, ci spre Petriș. Cea nu de mult ironic intitulată „Periferia Culturală Europeană”. Criteriul dimensiunii este, iată, mult discutabil, căci aș cum există reședințele de județe la cîror nume nu a mai fost menționat de ani buni în vreun context cultural, tot așa Petriș este faimosul „one man show” care a reușit să obțină în mod misterios ceea ce s-a concluzionat a fi, în cazul „Sibiu 2007”, marea câștig: vizibilitate și faimă!

Extrem de importante mi se par, pe lângă stabilirea criteriilor de candidatură, modul de alcătuire a juriului, obiectivitatea și credibilitatea acestuia: să nu uităm, va fi vorba de fonduri mp'vrite de la guvern către administrații locale. Este destul de greu de imaginat un astfel de juriu: în fața cîrușii tip de arbitru vor fi lipsite de coloratură politică candidaturile orașelor? Se va asorta culoarea bîrcușei de hîrtie cu stegulețul prins pe hartă în dreptul fiecărui candidat?

Cît despre arzuțoarea chestiune a mp'vrii fondurilor între proiectele culturale (și modernizarea infrastructurii, m' raportez tot la experiența sibiană). Pe parcursul anului 2007 (dar pornind încă de la momentul candidaturii), de cea mai mare importanță au fost programul cultural, calitatea (și densitatea evenimentelor).

Cultura e un fel de cal alb năripat al cîrușii zbor peste Sibiu anulului 2007 a lăsat în urmă emoțiile. Pentru mare parte dintre localnici însă – (și cu siguranță) (și pentru administrație) – ceea ce i-a rămas orașului este altceva, ceva ce nu se m'soară nici în bătăi ale inimii, nici în lacrimi (terse pe furie): infrastructura. Aceasta este cîrușa la care, vrem nu vrem, zboară înhămat calul alb. Cultura chiar a adus bani orașului (și, astfel, foarte pușini dintre sibieni ar fi de p'rvele amănunte c' e imoral să jii înhămat un cal năripat care cîntă, dansează, joacă teatru...

Proiectele culturale (și investițiile merg m' n' m' n', iar fondurile cred că trebuie să fie dr' multe flexibile, după oferta (și cerințele) fiecărui oraș. S'nt convins că dac' într-o fază inițială evenimentele culturale trebuie să cîntărească cel mai mult, programul ministerului va trebui să fie nzeștrac cu suficientă elasticitate a fondurilor, pentru a se adapta pe parcurs diferitelor orașe.

– în cazul Sibiului, cînd se vorbește despre beneficii, s'nt amintite infrastructura modernizată, dublarea numărului de turiști, vizibilitatea, experiența dobîndită de operatorii culturali. La o privire mai atentă, am putea observa însă (și c' activitatea uriașă a teatrului ncape în continuare în aceeași liliplutană) c' dîre, unicul cinematograful rămas burlac, iar cortul încă pectuit (te intrarea în orașul istoric. Calul alb zboară prin galerii de artă (și poposește tot pe la marile festivaluri de tradiție), iar în rest se cam plicitește. Ca (și publicul care abia prinsese gustul... iar la întrebarea dac' s'nt capabile orașele mari ale României să susțină proiecte culturale coerente pe parcursul unui an, aș vrea să răspund cu altă provocare: pot oare aceste orașe să furnizeze un public pe măsură?

LA LOC teleCOMANDA

Alex SAVITESCU

Un șir infinit de defecte ale unei situații colorate

Percepția cromatică se fundamentează pe limitele ochiului uman.

Percepția publică, deși este, în cea mai mare parte, vizuală, are la bază o limită cantitativă: aceea a neuronilor pe care fiecare își deține, în proprietate cu creierul său. Oricum am suci lucrurile, în amîndouă situațiile putem deveni victimele iluziilor optice.

Mulți tipografi din țara Românească au suferit intens zilele trecute. (și, poate, și-au zis precum specia umană: „Nu s'ntem singuri în Univers!”. La mijlocul acestei săptămîni, pe ecranele patriei s-au derulat câteva comunicate, unele de uz intern, altele, ale Federației Internaționale de Fotbal (FIFA), în care am putut descoperi un adevărat război de gherilă al culorilor. Nu cred că are rost să povestesc prea mult ce s-a întâmplat: clubului de fotbal FC Timișoara i s-a impus renunțarea la toate mărcile legate de vechiul brand, Politehnica Timișoara, după un dubios proces cu un italian (și mai dubios, așezat într-o rîmă pe meleagurile noastre: la câteva luni după transformarea ca-n povești, FIFA a anunțat clubul că va fi penalizat pentru că nu a respectat, printre altele, schimbarea culorii reprezentative.

Nu mi-am propus să discut aici nici legitimitatea demersului, nici să caut vinovați. Dar m-au amuzat teribil toate discuțiile savante, din miez de zi până-n miez de noapte, despre cromatică. Toți cei invitați prin diverse platouri au găsit de cuvînt și se contrazic în ceea ce privește movul (și violetul, cele două culori pe care se certau de mama focului. Oricum

am da-o, discuția este absolut ridicolă: cei care contestau legitimitatea folosirii movului („care este o nuanță de violet”, spuse cineva, citînd DEX-ul) contestau capacitatea de percepție a ochiului uman. Bine se da, parcă, între o tiparniță semi-digitalizată (și un linotip, iar domniile în cauză p'reau a arunca cu cerneluri înspire oponenților. Fără să fie întrebări, alți domni, numiți Cyan, Magenta, Yellow (și Black, erau aruncați pe ecran din cînd în cînd, fără ca măcar cineva să g'vasească util să explice că alea s'nt culorile „de tipar” care, combinate în diverse proporții, dau tonuri de culoare diferite. Cei din „tablă FIFA” mai aveau pușin (și susjineau că movul e totuna cu violetul, ce mai contează că cyanul (și magenta) (adic' un soi de „albastru” (și de „roșu”) nu se reg'vasesc, nici pe departe, în aceleași proporții în cele două culori. Nu mult mi-a lipsit să cred că Mister Zambon, cei de la care se trage echipa timișoreană bealeaua acestor zile, s-a angajat, de curînd, la firma Adobe (și că este un expert în ceea ce zgrunjură se cheamă „managementul culorilor”).

Zejarile de ocazie se ceartă, probabil, (și la ora asta, încercînd, vorba unui fost președinte-antrenor, să eludeze meandrele concretului. (și unii dintre ei s' susjîn, sus (și tare, că nu ai voie să folosești culoarea mov, pentru că tot violet se cheamă). S'nt curios ce s-ar fi întâmplat dac' mai exista pe piață celebra revistă „Infrațoarea Mov”, de prin 1990: oare ar fi reușit să-o transforme, într-o situație conflictuală similară, în „Infrațoarea Violet”?

Radio România Cultural

prezintă

Vorba de cultură

cu Ema Stere și Attila Vizauer

de luni până vineri de la ora 12 / din 8 septembrie

invitat Mircea Tiberian

cultural.srr.ro

BIBLIOTECA DIN PETRIȘ DE ION BARBU

Ion Iliescu

ZBOR DEASUPRA UNUI CUIB DE CRUCI

SUPLIMENTUL LUI JUP

Să plecăm de la „precedentul Sibiu”!

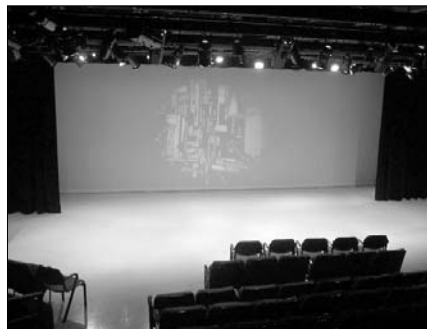
Cristina Modreanu

Ideea aflată aici în dezbatere mi se pare foarte bună. Simplul fapt că a fost lansată în discuție publică, în locul veșnicilor probleme politice – singurele care animă spațiul public de la noi – mi se pare un semn de normalitate.

Nu cred că în acest moment toate marile orașe ale României, care ar urma să intre în acest „circuit cultural”, sînt capabile să susțină proiecte culturale pe parcursul unui an întreg. Dar nu e nevoie de asta: în alegerea proiectelor este centralizat, iar oferta de proiecte nu cred că trebuie restrânsă la artiștii din acel oraș. Dimpotrivă, mi se pare că ar trebui să poată propune proiecte toți artiștii români care doresc asta, eventual ghidați de o tematică, dar nu neapărat. (Îi da, dacă selecția proiectelor va fi onestă și profesionistă, dacă finanțările vor fi bine calculate, dacă evenimentele culturale vor fi bine promovate, atunci, în timp, se poate crea o tradiție, așa cum s-a întâmplat în cazul „capitalilor culturale europene”. Sigur, sînt cam mulți acești „dacă”, dar pentru așa ceva chiar e nevoie de încredere totală și de puțină nebulie, măcar la început. Altfel, dacă luăm în calcul doar ansele reale, în condițiile actuale ale dezvoltării mediului artistic și calitatea inițiativelor culturale de la noi, atunci punem stop de la bun început.

Mă mi se pare că ar trebui să plecăm de la „precedentul Sibiu”, care a demonstrat că un oraș se poate transforma sub ochii tăi plecînd de la premise culturale. Asta implică desigur investiții în infrastructură, de asta cred că este esențială o bună echilibrare a lucrurilor. Cei 5 milioane de euro promiși de Guvern (și sper că asta nu e doar o promisiune pre-electorală) ar trebui împărții în funcție de nevoile orașului respectiv: poate un oraș săv mai bine din punct de vedere al infrastructurii și atunci investești mai mult în proiect, sau poate lucrurile stau exact invers, nu cred că ar trebui creat un calapod comun, ci să se decidă în funcție de flexibilitate care să facă să funcționeze cu adevărat această idee bună. Altfel riscăm să o aruncăm în pe ea în colul cu idei bune euate lamentabil, care e deja plin la noi, la români.

Cît despre întrebarea ultimă (în argument, invitații noștri au fost rugați să spună dacă au auzit de proiectul „la 600”, posibil precursor al „Capitalilor Culturale a României” – n.r.), mi se pare că nu am habar ce înseamnă proiectul „la 600”. Acum, că m-aș întrebat, am dat un search pe google și am găsit două referiri în limba engleză la acest subiect. Din care n-am înțeles deloc despre ce e vorba (și nu pentru că erau în engleză, ci pentru că erau referiri indirecte). Asta apropo de idei (poate) bune aruncate la col!

„Investiția în cultură nu trebuie să presupună pomană”

Mihai Mălaimare, deputat PNL

Proiectul CAPITAL | CULTURAL | A ROMÂNIEI mi aparține (și am propus PNL-ului, care l-a mbrăcat) imediat și a mandatat Guvernul să-l traducă în fapt. În mod normal, el trebuia să fie obiectul unui proiect de lege pentru că vizează o perioadă de 42 de ani și are prevederi financiare care necesită o dezbateră serioasă în Parlament. De altminteri, chiar dacă va fi pus în circulație prin intermediul unei Hotărâri de Guvern (H.G.), tot va trebui să treacă prin Parlament. Parlamentul trebuie să decidă, așa este cel mai normal, așa este cel mai sigur. Nu văd cine ar putea respinge un astfel de proiect de lege, ba, mai mult, eu cred că va fi asumat în totalitate. Sînt însă liberal și doresc ca proiectul să fie clar așezat în dreptul doctrinei liberale, din această cauză am admis că poate fi adoptat prin H.G.

Proiectul meu prevede că în fiecare an o capitală de județe poate deveni Capitală Culturală a României. Interesul meu este ca fiecare județ să poată beneficia de investiția propusă și să aibă ca obiectiv principal lansarea brandului cultural al comunității respective. Admițând că este posibil, pentru a grăbi finanțarea aceasta, să avem anual două capitale culturale, dar din zone diferite.

Sînt sceptic că putem impune o contribuție de 5 milioane de euro

Eu am propus o finanțare de 2 milioane de euro după cum urmează: 1 milion prin intermediul Ministerului Culturii și al Culturii (un comisariat ales pe 3 ani va decide) și care să aibă în vedere infuzia de produs cultural din București și celelalte centre culturale ale țării (teatrul, concertele, expozițiile, simpoziunile, cartele etc. – și 1 milion care va fi atribuit primăriei municipiului respectiv și va fi folosit pentru reabilitarea infrastructurii și sprijinirea instituțiilor culturale locale. La această sumă, administrația locală trebuie să vină cu propria contribuție, care nu poate fi mai mică de 3-500.000 de euro. Aceasta este și criteriul de selectare a ofertelor venite din județe chiar dacă, până la urmă, absolut toate vor deveni capitale. Faptul că ministrul propune 5 milioane mă bucură, raportul ar trebui să fie de 2 pentru MCC și 3 pentru orașele respective, ar trebui să realizăm niște norme de folosire a acestor bani, pentru că nu doresc să se folosească decît în spațiul cultural și nu aiurea. Sînt însă sceptic că putem impune o contribuție de 5 milioane de euro anual timp de 42 de ani sau 21 de aici înainte. Ar fi bine să fim raționali și să vedem dincolo de momentul

„ESTE UN PROIECT PE TERMEN LUNG, CINSTIT ȘI DREPT”

Eu cred că trebuie un dram de înțelepciune. A propune acum o sumă uriașă înseamnă a sacrifica practic proiectul, căci guvernarea viitoare, dacă nu va fi liberală, nu-l va păstra, sau, oricum, nu-l va forma actual, iar eu doresc să creez disensiuni. Toată lumea primește la fel, unii au mai multe de arătat, alții mai puțin, dar, din experiența pe care o

Acasă About Teatru

MIHAI MALAIMARE

Feed on [Articole](#) [Comentarii](#)

Proiect cultural - Capitala Culturală a României

august 4, 2008 by malaimare

Este un proiect care îmi aparține și pentru susținerea caruia caut adepți. În câteva cuvinte este vorba despre următoarele: în fiecare an este desemnat un oraș (de preferință capitala de județ) pentru a fi Capitala Culturală a României.

Prin HG se alocă o sumă acceptabilă (1 milion E) la care, evident, administrația locală va veni cu unele completări. Probabil că nu vom ajunge imediat la strălucirea și bogăția Sibiului, Capitala Culturală a Europei, dar vom face lucruri absolut extraordinare:

- vom stimula orgoliul comunităților locale
- vom atrage atenția asupra valorilor locale, multe dintre ele absolut necunoscute, pierzându-se într-un nedrept anonimat
- vom atrage fonduri la nivelul unei comunități care va avea astfel șansa nesperată de a-și vedea unele elemente de infrastructură în sfârșit puse la punct

august 2008
L M M I J V S D
1 2 3
4 5 6 7 8 9 10
11 12 13 14 15 16 17
18 19 20 21 22 23 24
25 26 27 28 29 30 31
< Iul Sep >

ARCHIVE
septembrie 2008
august 2008
iulie 2008
iunie 2008

La adresa <http://malaimare.wordpress.com/2008/08/04/proiect-cultural-capitala-culturala-a-romaniei/> găsiți postarea făcută pe 4 august 2008 de deputatul PNL Mihai Mălaimare, în care propune proiectul Capitalei Culturale a României

alegerilor, cînd generozitățile sînt mai frecvente. Investiția în cultură nu trebuie să presupună pomană. Cultura are nevoie de oameni hotărîți, profesioniști și buni gospodari.

Oamenii din județe au dreptul la infuzia de cultură

Consider că municipiile reședințelor de județe vor trebui să facă eforturi pentru a fi la înălțimea unei confruntări la urma urmelor. Unele vor fi mai bune, altele mai slabe, dar fiecare are valori, fiecare are dreptul la promovare (eu văd în proiectul de lege introducerea unei anume obligativități pentru Societatea Română de Radio și Televiziune în sensul media-tizării și a realizării unor evenimente în spațiile respective), fiecare are ceva de spus, și, în orice caz, fiecare are dreptul să primească din București și celelalte centre culturale valoroase substanță culturală de calitate. Realizajii nu este vorba numai de capacitatea

proprie, ci și de sprijinul din afară. Oamenii din județele respective au dreptul la infuzia de cultură și în jurul ei.

Modelul capitalilor culturale europene este corect, în sensul că el ne ajută în orice caz să trecem peste prima organizare. Ulterior, vom avea experiență și vom putea găsi formule originale. În orice caz urmăm importul de act cultural și impunerea semnului cultural specific fiecărei regiuni, atît de potențial cultural, cît și organizatoric.

Cît privește propunerea mea ca primul oraș care intră în program să fie Botoșani, eu cred că el merită acest lucru. Acolo s-au născut cele mai multe și mai importante personalități definitorii pentru cultura românească. Proiectul este al meu, eu sînt din Botoșani, candidatura Botoșanilor nu se discută. Este condiția pe care o impun. Dacă se dorește să pornim de la început cu două capitale nu am nimic împotrivă, dar Botoșaniul este una dintre ele. Altfel, nu ați văzut scandal mai sănătos. Capacitățile orașului și ale județului sînt uluitoare. Două teatre, o filarmonică, un Centru Cultural Național (potențial), două ansambluri folclorice de alură internațională, un Liceu de Artă, enorm de mulți artiști plastici de mare valoare, scriitori, muzicieni, sîntem mulți botoșaneni artiști, sînt mulți alții, actori, muzicieni de mare valoare care s-au format la Botoșani, cel puțin 20 de fanfare în țară, licee de mare tradiție și un suflet fabulos. Pot să susțin acest pară, iar dacă nu, vor rămâne măcar cu ceea ce le aducem de aici în infuzia de cultură nu a dăunat niciodată. Dar ei vor și vădea că în câteva zile se vor afirma din acest punct de vedere.

Festivalul Medieval de la Sibiu - un tablou în piculele

Un [oarece imens, cu urechi rotunde de carton prinse la p[un]rie, [i nas ro[u]ca de clovn, s-a ar[ta]t pu[un] st[n]jenit c[un]d, ajuns[un] pu[un] n[ai]ntea poten[un]jalilor clien[un]i n[un]tre patru [i paisprezece ani, i-am f[ac]ut o fotografie. [oarecele avea c[un]te un

telefon mobil n[un] fiecare m[un]n[un] [i se agita n[un]tr-un stil caracteristic speciei - n[un] c[un]teva minute, avea s[un]nceap[un] s[un] r[un]suceasc[un] n[un] fel [i chip acele baloane sub]irele [i lungi, ca ni[un]te ma[un]e colorate din care urma s[un] se nasc[un] s[un]bii, c[un]jelu[un]i, iepura[un]i...

Veronica D. Niculescu

Oric[un]t m-a[un] str[un]du[un] s[un] p[un]ctez un tablou general al Festivalului Medieval „Cet[un]i Transilvane”, n-a[un]f reu[un]i, fiindc[un] au fost trei zile pe[un]tr[un]e, alc[un]tuite din astfel de mici tablouri din culori diferite, ca-mi aminteam de str[un]lucirile chineze[un]ti ale unei pene de p[un]un n[un]crustat[un] pe o unghier[un] din copil[un]rie.

Cruciuli[un]e fosforescente, oale [i ulcele, flori de paie colorate, br[un]vri, colaci secuie[un]ti, tarabe de jur m[un]prejurul Pie[un]ei Mari. Iar pia[un]a, ca niciodat[un],

stra[un]nic mobilat[un] pentru eveniment: ghilote[un]ine n[un] care copiii [i strecurau grumazul de bun[un]voie, spre a fi executat[un] cu satisfac[un]ie de unul dintre p[un]rin[un]i, n[un]

timp ce cel[un]alt declan[un]a f[r]ur[un]m de sadism bli[un]jul aparatului foto, catapulte zadarnic trase de toate sforile de copiii [un]sa[un]i de capul lor, puhoi de lume mai ales pe n[un]serate, printre f[un]c[un]ii n[un]alte, [i o mul[un]time de c[un]ini vagabonzi cu ochi b[un]nzi, exprim[un]ndu- [i aprobarea cu burtica n[un] sus [i limba scoas[un]. Sibienii au ie[un]it n[un] strad[un] cu miile, ca n[un]tr-un remember 2007; de-a lungul acestui an secetos n[un] evenimente, Pia[un]a Mare n-a mai fost a[un]a de plin[un] dec[un]t la spectacolele de strad[un] ale Festivalului Internațional de Teatru din mai-iunie.

In Extremo, excepția fericită

Ce a adus Festivalul Medieval, n[un] afar[un] de atmosfera de mare b[un]ici care a cuprins centrul ora[un]ului? -n primul r[un]nd, un concert nea[un]teptat, de bun[un] calitate, al trupei germane In Extremo.

Surprinz[un]tor caracterizat de organizatori drept „un fel de compromis”, cu explica[un]ia c[un] nu ar fi ceva neap[un]rat n[un] deplin acord cu „atmosfera tipic medieval[un]”, concertul a fost, de fapt, momentul cel mai reu[un]it al festivalului. Des[un]f[un]urat pe scena din Pia[un]a Mare, show-ul a reunit c[un]teva mii de spectatori, sute de rockeri venind anume din Bucure[un]ti pentru seara de rock medieval cu intrare gratuit[un].

-mbr[un]ca[un]i n[un] jinite medievale [i m[un]nuind al[un]turi de chitare [i cimpoaiele sau harfa, cei de la In Extremo au interpretat aproape dou[un] ore vechi c[un]ntece nem[un]e[un]te, fran[un]juze[un]ti sau suedeze, unele cu versurile lor originale, au suflat fl[un]vri de c[un]jiva metri lungime, din spre scen[un] spre publicul cu care au vorbit permanent. A fost, din p[un]cate, singurul concert rock g[un]zduit de la n[un]ceputul acestui an n[un] Pia[un]a Mare, toate celelalte fiind exilate mai departe de centrul

unde, ca urmare a veseliei de anul trecut, pe multe ferestre au ap[un]rut afi[un]e cu „Vrem lini[un]te!”.

Publicul, principalul actor

Revenind la festivalul medieval, a[un] putea[un] n[un]ira, ca n[un] majoritatea [un]tirilor, c[un] au fost trubaduri, menestrel[un]i, cavaleri [i domnie[un], n[un]s[un] nu [un]tiu c[un]t ar fi de sugestiv, fiindc[un] erau momente c[un]nd astfel de personaje [i ie[un]eau n[un] cale pe nea[un]teptate, dar [i momente c[un]nd puteai s[un] p[un]te[un]ti un detectiv [i n-ai fi g[un]sit nici urm[un] de prin[un]es[un]. Cavalerii [i domnie[un]ele au fost prezen[un]i n[un] num[un]r mare la parada tuturor participan[un]ilor, din deschidere, c[un]nd convoiul a fost condus de primarul Johann[un]is, nve[un]m[un]ntat cu mantie ro[un]ie, [i de prin[un]esa Brianna, o veche prieten[un]a a festivalului.

Apoi, diminea[un]a p[un] n[un] spre pr[un]z, prin ora[un] erau mai multe „domnie[un]e” cu rochii de nunt[un], f[un]c[un]nd poze cu mirele [i m[un]reasa pe Podul Minciunilor sau pe la biseric[un]i. -n aceste momente a contat mult „mobilierul” inedit din pia[un], cu care lumea [i-a fabricat amintiri, fotografiind...

Atmosfera de festival s-a sim[un]tit n[un]s[un] din plin pe n[un]serate, c[un]nd publicul s-a ridicat deasupra a[un]tept[un]rilor organizatorilor.

Programul, cuprinz[un]nd spectacole de teatru [i dans, concerte [i lupte cavale[un]re[un]ti, a fost dens, dar nu de o n[un]emaipomenit[un] calitate, iar impresia [un]sa[un]i a fost c[un], p[un]n[un] la urm[un], publicul numeros a fost principalul actor al festivalului, oamenii b[un]n[un]tind cu o bere, un colac cu nuc[un] sau un balon colorat n[un] m[un]n[un], n[un]tre Pia[un]a Mare [i cea Mic[un], bucur[un]i s[un] n[un]t[un] lneasc[un] pe ici pe colo vreo figur[un] cunoscut[un] [i s[un] mai schimbe o vorb[un], mai tr[un]g[un]nd [i cu coada ochiului spre scene, la s[un]biile n[un]cru[un]cite, la prin[un]esa adormit[un]...

TVR lași a dominat în acest an SIMFEST

Festivalul Televiziunilor Locale [i Produc[un]torilor Independen[un]i SIMFEST de la Trgu-Mure[un] a fost dominat, [i la edi[un]ia din acest an, a [un]asea, de produc[un]ii ale televiziunii publice, TVR la[un] ob[un]in[un]nd at[un]t Marele Premiu, c[un]t [i premiile la alte trei categorii. De asemenea, ie[un]eanul Alexandru Condurache, de la Roflico Fil Studio a fost premiat pentru cea mai bun[un] imagine.

Juriul Festivalului SIMFEST, condus de directorul TVR Timi[un]oara, Lucian Ionic[un], [i n[un] care s-au mai reg[un]sit directorii studiourilor televiziunii publice de la Ia[un], Vasile Arhire, [i Cluj, Romeo Cou[un]j, a acordat, n[un] cadrul unei gale des[un]f[un]urate duminic[un], 31 august, circa 20 de premii (dintr-un total de aproape 100 de materiale n[un]scrise), pentru produc[un]ii merg[un]nd de la videoclip muzical [i website p[un]n[un] la anchet[un]. Marele Premiu al Festivalului Televiziunilor Locale [i Produc[un]torilor Independen[un]i SIMFEST de la Trgu-Mure[un] a fost c[un]tigat de TVR la[un] cu produc[un]ia Sex n[un] URSS, realizat[un] de Violeta Gorgos.

Juriul festivalului a motivat decizia de a premia acest[un] produc[un]ie prin faptul c[un] filmul abund[un] n[un] elemente de creativitate. „Autoarea a folosit drept pretext o expozi[un]ie de art[un] plastic[un] intitulat[un] Erotica, pentru a ajunge n[un] final la o crea[un]ie plin[un] de umor, cu o imagine rafinat[un], care a j[un]nut treaz[un] aten[un]ia juriului ca un film de ac[un]iune”, se arat[un] n[un] motiva[un]ia juriului.

Premiul pentru cel mai bun reportaj TV a fost acordat produc[un]iei Setea, a televiziunii regionale TVR Ia[un], realizator Vasile Braic, [i produc[un]torilor independen[un]i Elena M[un]tie[un] [i Ovidiu Ianc[un]u pentru Felcerul din J[un]ntul p[un]durenilor. Premiul pentru cea mai bun[un] anchet[un] a fost c[un]tigat de „Bolile s[un]n[un]ti[un]ii rurale”, realizator Gabriela Gueganu, TVR Ia[un]. „Cred c[un] noi, posturile regionale ale televiziunii publice, s[un]ntem n[un] postura de a forma jurnali[un]tii, de a-i lansa n[un] lumea mare a filmului documentar, a reportajului. De aici televiziunile na[un]ionale [i g[un]lesc oamenii pe care [i-i doresc. Ia[un] este o pepinier[un] din acest punct de vedere, colegii noi[un]tri pleac[un] spre alte televiziuni na[un]ionale gata forma[un]i, cu succese remarcabile, iar aici avem exemple multe - Irina P[un]curariu, Marian Voicu, C[un]n[un]in Sava. Dincolo de jurnali[un]tii foarte buni, avem un colectiv bun la capitolul imagine - cameramanii care au primit, la r[un]dul lor, distinc[un]ii [i la editarea de imagine”, a precizat Vasile Arhire, directorul TVR Ia[un].

Reportajul „Zodia p[un]m[un]tului”, realizat de Laura Lechovolea, de la TVR Ia[un], a fost apreciat drept cea mai bun[un] crea[un]ie inspirat[un] din via[un]a unor comunit[un]i etnice. „La noi exist[un] o poart[un] deschis[un] c[un]tre tinerii jurnali[un]ti. Laura Lechovolea este absolvent[un]a Departamentului de Jurnalism de la Facultatea de Litere a Universit[un]ii «Al.I. Cuza» din Ia[un], a venit din anul I la noi la televiziune, a lucrat, a studiat, a beneficiat de cursuri de preg[un]tire la BBC. Iar filmul premiat este tocmai finalizarea unei produc[un]ii realizate cu BBC n[un] anul 2007 [i 2008. De asemenea, mai avem patru absolven[un]i de jurnalism care deja au ap[un]rut pe canalele 1 [i 2 ale TVR, pe canalul regional. La 23 de ani au deja o pozit[un]ie foarte bun[un] n[un] pia[un]a media”, a ad[un]ugat Vasile Arhire.

Premiul pentru imagine a revenit tot unui ie[un]ean, Alexandru Condurache, de la Roflico Fil Studio, pentru filmul Ce mai face[un]i, face[un]i bine?

Citi[un]i n[un] num[un]rul viitorului interviu cu Violeta Gorgos, c[un]tig[un]toarea Marelui Premiu SIMFEST cu produc[un]ia Sex n[un] URSS.

ARTISTUL ASOCIAT

- S\pt\m\na 1 – Interviu
- S\pt\m\na 2 – Text de autor
- S\pt\m\na 3 – Criticii despre...
- S\pt\m\na 4 – Colegii de breasl\ despre...

septembrie –
URMA

„Suplimentul de cultură” a lansat campania „Artistul asociat”. Timp de o lună, un artist selectat de echipa revistei va fi promovat în paginile publicației.

Interviu realizat de
Anca Baraboi

» **AUGUST: Artistul vizual MATEI BEJENARU. El nu expune, el propune. Matei Bejenaru face critică socială în detrimentul capitalizării operei. A inventat o instituție, Bienala „Periferic”. E post-estetic și interdisciplinar. Matei Bejenaru e inventatorul de identități sociale. Matei Bejenaru e o excepție. Coordonatorul lunii: Constantin Vică.**

» **OCTOMBRIE: MIHAI MIHAILESCU nu are morga directorilor de instituții din România. Poartă blugi și nu folosește stereotipurile funcționarilor culturali. A reușit să facă din Centrul Național al Dansului, al cărui director este, un spațiu conectat la arta contemporană internațională. Coordonatorul lunii: Mihaela Michailov.**

MANI GUTAU, VOCALISTUL TRUPEI URMA:

Cam mult\ v\lic\rea Ar trebui instaurat\

Fan = admirator entuziast, pasionat, al unei vedete, al unei mi[c]ri artistice; simpatizant. Nu m\ reg\lesc în această definiție. Nu m-a interesat niciodat\ c\nd a luat na[tere] o trup\, în ce an a ap\rut fiecare album, ce p\rieri au criticii, dac\ a intrat în UK Top sau nu. Am ascultat muzic\ [i-at\]. A[a] s-a înt\mplat [i cu Urma. I-am v\zut o singur\ dat\ concert\nd la Ia[și] (le mul]umesc pe această cale lui Drago[[i R\zvan Băsc\), iar muzica lor mi-a fost medicament timp de sa[te] luni. Cu c\teva s\pt\m\ni în urm\ m-am g\ndit s\ i invit s\ fie arti[ti]i asocia]i ai „Suplimentului de cultură”. Atunci am aflat c\ Urma s-a desfiin]at. „So what?! God has Urma on His iPod. So do !!”

Death imminent, probable or no way? Dac\ e „Imminent”, c\nd are sau c\nd a avut loc nmormntarea?

Am s\ ncep a[a]: „We are truly sorry to inform you that Urma is in severe coma, due to malfunction of vital organs, caused by a rare mental disorder. Chances for a complete recovery, barely visible. Death imminent. Please stand by, we will announce you the precise date and location of the memorial service”. (i am s\te ntreb a[a]:

în ultimii doi ani am observat un interes deosebit acordat unor detalii pe care nu le-am dorit nicic\nd în preajma Urmei. Am spus de la bun nceput c\ venirea [i plecarea se fac discret, f\r\ anun]uri [i f\r\ ceremonii de desp\r]ire. Din p\cate, independent de voin]a mea am fost implicat cu destul de mult\ consisten]\ [i entuziasm în scenariu, zvonuri [i pove[ti] lipsite de rost [i adev\r. Unul dintre repro[ur]ile repetate cu un entuziasm pe care nu l pot n]elege a fost acela c\ Urma nu [i exprim\ poziti]a oficial\, cu ajutorul unui comunicat oficial. R\m\ n convingerea c\ semnatarul acestei critici nu au n]eles sensul acestei forma]ii de la bun nceput.

Textul respectiv le este adresat [i sper s\ fi potolit definitiv curiozitatea celor care au considerat comunicatele mai importante dec\ muzica trupei din care fac parte.

O trup\ moare cu adev\rat doar atunci c\nd muzica ei nu reu[te] s\ supravie]uieasc\ în timp. S\nt o mul]ime de arti[ti]i în România sau str\in\late, care supravie]uiesc ntr-un succes dependent de prezen]a lor ntr-un circuit aglomerat de muzici f\r\ substan]. Prezen]a lor e necesar\ pe o scen\

sau ntr-o emisiune televizat\, con]inutul artistic nefiind suficient de matur sau responsabil pentru a rezista de unul singur. În cazul Urmei, cred c\ trei copii [sa]i n urm\, respectiv *Nomad Rhymes*, *Anger as a Gift* sau *Trend off*, au avut parte de o educa]ie care le permite s\ existe pe cont propriu. [i nu cred c\ e ntmpl\tor faptul c\ acum grupul Urma are probabil mai mul]i prieteni ascult\tori dec\ atunci c\nd sus]inea concerte live.

În perioada de com\ a trupei, a ap\rut un nou album, Trend off. De ce atunci?

Probabil modul ironic al timpului de a]i aminti cum ai nceput un drum sau o c\ntorie. Urma a nceput la fel, cu *Nomad Rhymes*, un album am\nat mai bine de un an de o serie de motive create de oameni care sus]in [i promoveaz\ n public prietenia [i colaborarea artistic\, de]i n mod categoric pentru ei no]iunea de grup e similar\ cu a cea a unui club de fotbal n care transferurile de juc\tori trebuie avizate de conducere.

Ca muzician [i produc\tor al acestui nou material muzical evidenc\ regret neșpus modul n care albumul *Trend off* a ap\rut pe pia]a [i a] fi dorit ca acest album s\ fie scutit de pove[ti]le [i scenariile suplimentare, la urma urmei e un album care prezint\ 14 c\ntece noi [i o nou\ poveste semnat\ de cei prezen]i n Urma, un album care [i-a dorit s\ impun\ un standard artistic, [i nu s\ creeze subiecte de cabaret. Din fericire, aspectul care m\ mul]ume[te e acela c\ am reu[ti]t s\ duc un lucru la bun sf[r]it n condi]ii destul de potrivnice. Trist e faptul c\ majoritatea informa]iilor, discu]iilor pe seama Urmei n ultimii ani s\nt legate de desp\r]ire, finalitate, sf[r]it de drum. Mi-ar fi pl\cut s\ aud mai multe despre povestea unor muzicieni care au petrecut o var\ n Germania pentru a duce la bun sf[r]it un album care trebuia s\ schimbe modul de percep]ie [i prezentare al unui material muzical n România. Personal cred c\ am reu[ti]t, [i pentru mine *Trend off* reprezint\ punctul n care forma]ia din care fac parte a ar\at din nou c\ lipsa compromisurilor necesit\ un pic mai mult dec\ simple declara]ii de pres\.

Lansarea acestui album la ceva timp de la „dispari]ia” trupei a dus la v\nz\ri mai mari? -ntreb asta pentru c\ albumul nu a beneficiat de un turneu de promovare.

Din nou termenii ca dispari]ie, e amuzant... Acum de fapt v\ vorbesc din neant, e lini]te, stau la o cafea cu LeRoi Moore, s\-mi fie]r na u[oar]...

Evident c\ nu, DISPARI]IA trupei nu poate fi un aspect pozitiv privind v\nz\ri-le trupei. Probabil dac\ ar fi fost o dispari]ie mai spectaculoas\, ceva accident de ma[in] sau avion, [i ar fi existat un marketing eficient, gen tricouri, ce[ti] de cafea [i postere colorate ar fi fost un boom financiar. Din p\cate, eforturile mele au fost n direc]ia realiz\rii unui album complet, con]inut [i prezentare, prin urmare cred c\ am omis deliberat acest aspect, omitere pentru care de altfel insist s\ m\ felicitez.

Cam c\te vinde ns\ o trup\ de ni]l, cum s\nte]jerai voi?

Urma nu a fost niciodat\ o trup\ de ni]l. E o muzic\ pe care o ascult\ cu drag [i p\rin]ii mei, care au crescut probabil cu Adriano Celentano [i Anda C\lug\reanu. Nu [tiu] c\te vinde o trup\ de ni]l, [i f\r\ s\ fiu ipocrit, aspectul v\nz\ri a fost cel care m-a interesat cel mai pu]in n pericolul meu muzical. [i poate am gre[it la acest capitol, la urma urmei s\nt dou\ albume n urm\, respectiv primele dou\ pe care o mul]ime de oameni [i le doresc n original, [i pentru care va trebui s\ g\sesc o solu]ie rapid\ [i eficient\ de rezolvare, mai precis de a le oferi albumele respective cu ajutorul unui tiraj nou. Dac\ cunoa[te]i de un contact bun, nu ezita]i s\ mi da]i datele de avocant, probabil ar fi cea mai elegant\ modalitate de rezolvare a unei situa]ii delicate.

Referitor la v\nz\ri, [tiu] doar c\ Urma a dep\]it a[te]pt\riile celor care se ocup\ cu comercializarea produselor muzicale, [i acest aspect ne-a convins c\ pentru a vinde nu trebuie neap\rat s\ faci rabat la calitate.

C\nd a]i lansat albumul Trend off, nu a]i sus]inut un concert, ci a fost o auditi]ie. Acesta a fost [i unul dintre repro[ur]ile aduse [i pe care le-am citit pe diverse site-uri. De ce a]i ales această modalitate de a lansa un album?

E u[or] s\ faci repro[ur]i, dar probabil pentru un ascult\tor Urma s\nt motive ntemeiate, la urma urmei nimic nu poate suplini prezen]a live a artistului preferat. Din p\cate, condi]iile au fost de a]a natur\ nc\ t\ trebui s\ fac această alegere, cu toate consecin]ele mai pu]in pl\cute. Dar m\ ndoiesc c\ ar fi fost mai frumos s\ l lansaz\ pur [i simplu n magazine, f\r\ s\ ofer posibilitatea nici unui ascult\tor

„URMA ÎMI LIPSEȘTE ȘI MIE ÎN FIECARE ZI”

Unui fan ca mine, care nu [tie multe despre istoria trupei, dar care a admrit [i s-a trezit cu muzica voastr\, ce i-ai spune acum?

Asta da coinciden] p\cut\. I-a] spune c\ n ultimii cinci ani de asemenea am adormit [i m-am trezit de multe ori lucr\nd la o idee de urm\ corect\ [i responsabil\, pe care s\ o mpart cu cei dragi [i pe care s\ o consider simbol al momentelor n care am ncerat cu sinceritate s\ aduc la

un loc suma destina]iilor frumoase cucerite n timpul c\nt\rilor mele. [i dac\ nu a] p\rea foarte conving\tor, probabil i-a] spune nct la ureche c\ Urma mi lipse[te] [i mie, n fiecare zi, [i cu siguran\ perioada petrecut\ cu chitara n bra]e, nconjurat de cabluri e cea mai frumoas\ c\ntorie fcut\ p\ n\ prezent. Dar din neant, n toilul dispari]iei, e dificil s\ spui ceva, trebuie s\ m\ retrag, m\ a[teapt\ Miles Davis la un]ah, ne auzim mai t\ziu.

al pasiv în România. o lege a bunului-sim

de a interacționa cu cei care au semnat acest album. Mie mi s-a părut de bun-sim să fiu prezent [i să semnez acest album celor care i-au dorit acest lucru.

Spuneai, la lansarea albumului Anger as a Gift, că „ntr-o lume aparent defect se pot nc\ manufactura lucruri frumoase. Iar furia cauzată de lipsa de normalitate existentă în jur poate constitui ingredientul major al unui lucru bun. Care nu critică, ci schimbă”. Ce a schimbat muzica Urma? Prin ce s-a impus Urma pe piața muzicală?

-n 2003, în timp ce lucram la albumul *Nomad Rhymes*, o mare parte din muzicienii din trupele relativ tinere din acea perioadă creau voluntar muzica ce putea exista doar între C\vră[i i Vama Bori], prezentându-le albumele în condiții care pentru mine personal se numesc albume demo, [i nu c\vr] de vizit\ ale unui artist profesionist. Albumul *Nomad Rhymes* a apărut în 2003 în condiții în care cu greu g\se[ti un album pe pia] chiar în acest moment, aceia [i artiști care susțineau c\ un conținut muzical prezentat în limba engleză] e sortit e[ecului din cauza lipsei de interes a caselor de discuri s\nt acum, în acest moment, autorii unor materiale muzicale care le permit să concerteze în Praga sau Berlin [i, nct-ncet, preocuparea pentru prezentarea pe care trebuie să o aib\ firesc un material muzical devine tot mai serioasă] [i mai responsabilă. -n continuare nu a[fi sincer s\ susjii c\ s\nt mulțumit de tot ce m\ nconjoar\ [i nc\ v\vd multe albume la v\zare în care nu există nici cea mai mic\ intenție de a crea un produs complet [i frumos.

E mult spus s\ susjii c\ Urma a fost sursa sau cauza schimb\rilor acestor aspecte în industria muzicală românească, evident e doar faptul c\, spre deosebire de mediul muzical existent în România, Urma a avut o constanță în toate acțiunile semnate pe parcursul celor trei ani de activitate [i a\nturi de colegii mei am f\cut eforturi [i sacrificii importante pentru a evita aceste deficiențe] n cadrul demersurilor noastre.

Este preg\tit\ piața muzicală din România pentru trupe ca Urma? Pot rezista ele?

Personal, dac\ ajung ntr-o cameră mizerabilă în care trebuie să petrec c\teva zile, mi s\uflec m\ncine [i fac curat, pentru a m\ simjii bine în timpul petrecut acolo. Dau jos pe [i[forul de sticl\ de pe televizor, în locul tabloului cu R\pirea din Serai iarna pun eventual poza mea preferată cu Miles, semnat\ Anton Corbijn [i m\ simt bine, at\ timp c\ trebuie să m\ simt bine în acel loc. La fel e [i cu piața muzicală din România, dac\ nu te simjii confortabil, ai decenja [i schimb\ ceva, f\o s\ fie pe gustul

t\u, cu toată risipa de energie necesară. Cam mult\ v\ic\real\ pasiv\ în România, ar trebui instaurat\ o lege a bunului-sim în care critica să fie permisă doar celor care oferă\ o alternativă justă [i corectă a aspectelor pe care le consider\ nepotrivite. Din p\cate, în majoritatea cazurilor critica funcționează doar ca o scuză firească [i normală a compromisurilor efectuate de cei afla] în postura de acuzaatori. Exprimarea „Ce vrei să fac, s\nt artist, vrei să mor de foame? Asta [tiu să fac, doar nu vrei să bat cuie” probabil v\ sun\ extrem de familiar.

Aji fost un grup care s-a dezvoltat foarte rapid. Cum aji reu[it? Aji f\cut compromisuri?

Privind dezvoltarea sau ascensiunea noastră ca grup, ntr-adevăr cu mult mai rapid decât a[tept\riile noastre, cred c\ poate fi luat\ drept garanție a existenței unui public numeros în România care [i dor[te să asculte un pic mai mult decât un lag\vr estival construit conștient cu scopul de a susjine campania publicitară de vară a unui producător de bere. Probabil dac\ ar exista această ncredere în fiecare artist român, anume ncrederea ntr-un public numeros în România dornic de muzică bună, cred c\ multe alte trupe s-ar dezvolta la fel de rapid. Mi-e greu să cred c\ din 22.000.000, sper să fiu exact, o trupă nu [i poate c\ tiga sau aduce a\nturi c\teva mii de oameni pentru a mp\vrjii un g\nd comun.

Privind compromisurile, cred c\ am r\spuns deja la acest capitol, at\ în acest interviu, c\ t\ [i prin prisma materialelor semnate p\ n\ acum.

Albumele voastre arat\ foarte bine. Este un lux pe care nu [i l-au permis, se pare, nici muzicienii vechi. De unde aji avut bani pentru a[a ceva? Aji avut sponsori?

-mi cer scuze, dar să faci un du[. s\ j\ calci c\ma[a c\nd mergi la birou [i să te aranjezi un pic mai bine c\nd mergi să j\ cuno[ti prietena în parc nu mi se pare în nici un caz un lux, [i m\ n\doiesc c\ necesit\ prezența unui sponsor. La fel mi se pare bizar să j\ faci o vilă de 10 camere, ce arat\ impunător la exterior [i tu de fapt s\ j\ faci veacul ghemuit pe o saltea de podea. Cred c\ e un echilibru care nc\ e în formare în România, s\nt prea mulji proprietari de ma[ini de lux care stau cu mama în chirie la periferia Bucure[tiului. La fel e [i cu albumele [i modul lor de prezentare, inconștientă unor artiști care vor [i li se pare normal să c\nte la Sala Palatului, să fie considera]i artiști de top [i în acela[timp pun n v\zare albume care nu s\nt nimic mai mult decât produse comparabile cu cele ale unei producții de cas, cu ajutorul unei imprimante [i al unui burner modern. Nu pot njelege acest aspect, nici de la artiști din vechea generație, nici de la cei care ntr-un fel sau altfel fac parte din generația mea. Personal am ca model de album reu[it românesc un produs remarcabil, numit *Cantofabule* al celor de la Phoenix, unde o m\ n\ de artiști [i-au dorit să impun\ un standard [i au creat un album care e la fel de viu [i astăzi. [i care e complet pornind de la sunet p\ n\ la prezentare, de j\ e f\cut cu 30 de ani în urmă. Cred c\ e o alegere pe care trebuie să o fac\ un artist contemporan, privind c\ [itigul pe termen lung pe care din p\cate mulji

consider\ irealizabil sau nepotrivit de rentabil.

Spuneai c\ apariția trupei a fost un accident. Moartea ei a fost tot un accident?

E destul de frig aici, cred că m-am ndep\rtat prea mult de cazanele de smoală ca să v\ pot r\spunde la aceste ntreb\ri. Jim Morrison era prea g\l\gios, permitej-mi să fac o pauză mică ca să l\ lini[tesc.

Bun, am revenit, Jim e pe m\ini bune, a\nturi de Florian Pitti[. Da, cred c\ a fost un accident. De fapt două, ntr-o singură noapte de februarie. Iar dimineața ne-am trezit [i ne-am dat seama c\ s\ntem morjii, prin urmare ne-am retras din activitatea concertistică pentru a nu speria ascultătorii.

Anul trecut ai luat decizia de a am\ na lansarea ultimului album p\ n\ c\nd pre[edintele Traian B\sescu, pe atunci suspendat, va fi reinstaurat. Dac\ ar fi s\ lansezi acum un album ntr-o Jar\ condus\ de un pre[edinte care folose[te un vocabular nu tocmai corespunzător funcjiei sale, ai face-o?

Asta e o ntrebare care mi modează\ sugestiv r\spunsul. Sper c\ nu v\ sponso-rizează\ domnul Geogan\, dac\ tot discutăm politic.

Anul trecut am luat o decizie pe care o consider justă [i acum. -n opinia mea, domnul B\sescu, pe care de altfel nu l\ cunosc personal [i nu am avut nicic\nd un schimb de idei sau opinii cu domnia sa, reprezint\ primul pre[edinte ales democratic în ultimii 2.000 de ani în spa]iul mioritic. [i e primul pre[edinte care, cu toate lipsurile sale de diplomație sau

exprimare, m\ onorează [i m\ mulțume[te în calitate de cet\ean al acestui stat. Asta nu nseamnă c\ nu există posibilitatea de a avea un pre[edinte mai bun sau mai responsabil, atunci c\nd voi vedea acel exemplu cu siguranță voi fi unul din primii susjinatori. P\ n\ atunci, m\ bucur să v\vd unul din primii politicieni care a njeles să r\m\ n\ om [i să se comporte ca atare.

Referitor la alegerea privind lansarea unui material muzical viitor, cred c\ prefer un pre[edinte cu o exprimare uneori nepotrivită, dar care d\ dovadă de sinceritate [i onoare, decât unul care a evitat cu eleganță pu[c\ria, de j\ acjuniile sale directe au dus la moartea mai multor oameni nevinova]i în Piața Universit\jii.

Videoclipul piesei A Place for Me este altfel. Voi nu aji fost cunoscu]i ca o trupă militantă. De ce aji ales să facejii un astfel de videoclip? De ce aji decis să colabora]i cu Daniel Gontz?

Nu cred c\ e un clip militant, [i deja am avut prea multe debate-uri pe acest subiect. S\nt o piesă [i un clip care se află în str\ns leg\tur\ cu acel col\ de lini[te pe care l\ caut\ fiecare, [i pe care de cele mai multe ori, ntr-un mod ironic, dup\ c\ut\ri [i expedi]ii prelungite, ajungi să l\ descoperi foarte aproape de punctul de plecare. Iar privind modul diferit de prezentare a acestui nou videoclip, cred c\ fiecare material video ar trebui să fie diferit [i să prezinte o poveste nouă. Legat de colaborarea cu Daniel Gontz, personal mi-ar plăcea să mai colaborăm pentru nc\ o serie de zece materiale video. E un artist care nu ezită să j\ spun\ r\spicat punctul de vedere, iar pentru mine asta reprezint\ o calitate rară în România.

DIABLOGURI

Veronica D. Niculescu & Emil BRUMARU

Fragment cu pocnitură

Emil Brumar: {î fiindc\ te tot l\u dai cu *Camera obscur*... uite c\ am g\sit-o din prima, era a[ezat\, un singur exemplar, pe orizontal\, vizibil pentru orice hobbit... Facem un interviu? Titlul l-ai [i dat, „Dup\ ce ai v\zut moartea cu ochii“...}

Veronica D. Niculescu: Bine c-a] g\sit *Camera obscur*\, pe site-ul editurii s-a epuizat.

E.B.: A] insista, mai bine, pe un eventual interviu... Cred c\ am avea ce spune despre st\riile astea limit\... }In minte cum am stat 'n rezerva 'n care se murea, pe la 20 de ani... doar ca s\ am lini[te... Pe atunci socoteam boala ca pe o pedeaps\ aplicat\ personal de Dumnezeu... mie. Mult mai t\rziu am 'n-v\]at, cu adev\rat, cum se moare... Tocmai 'ncercam s\ v\dd traducerea asta nou\ la *Camera obscur*. Ailalt\ era de doi bani... (Uitam, am fost corector 6 ani, de acolo mi se trage metehna asta de a tot corecta... Te rog s\ m\ scuzi... Tot am r\mas eu „tarat“ de atunci...)

V.D.N.: {i eu am lucrat destul ia la corectur\ ({i degeaba, ha, ha!). {tiji c\ exist\ un sindrom al profesorului, care uit\ cum se scrie corect, dup\ ce vede ani la r\ndul imbecilit\]? E o chestie care jine de memoria vizual\, ajungi s\ faci confuzii. Boala, da, e mereu luat\ ca o pedeaps\ personal\}. La Reanimare, m-am trezit noaptea [i am simjit cum 'ncep s\ m\ r\cesc. Am stat c\ teva minute [i am observat, era o r\ceal\ care urca dinspre extremit\]i. C\nd s-a apropiat de miez, am vrut s\ strig, dar aveam f\lcile 'ncle[ate, era greu, abia ie[ea un vuiet... Au venit t\rziu, au b\gat ceva 'n vene, era o criz\ de spasmodie. Eu am crezut c\ gata... Oricum, din asta nu 'nve]i nimic, totul jine de Aici, nu de Dincolo. Mult mai aproape e[ti c\nd]i se moare 'n bra]e. Alt\dat\ despre asta...

E.B.: Da, mama mea a murit 'n bra]ele mele... Eram singur 'n cas\... {i deodat\ nu a mai suflat... Am fugit la un vecin, mi-a dat o lum'nare, i-am pus-o la cap... vecinul acela tot spunea ceva, dar nu mai 'n-]elegeam nimic... Mult timp am umblat ca un orb pe strad\, nu mai cuno[team oamenii, eram pierdut... Muriser\, [i tata, [i mama, unul dup\ altul, 'ntr-un interval de un an... Atunci mi-am dat seama c\ am r\mas singur... Iar mai t\rziu, a]a, deodat\, mi-am dat seama c\ nu s\nt singur, e mereu Dumnezeu... par vorbe, dar am simjit chiar asta...

V.D.N.: Da, c\nd]i se moare 'n bra]e, atunci e chiar moarte. Mi-am amintit de versurile lui Radu Vancu, cu tat\ M\ g\ndeam... dac\ ar fi s\ facem interviul... poate a]i t\cea brusc. Mai bine povestim aici. E lipsit de orice ap\sare. Ur\sc s\ lansez 'ntre-b\ri [i s\ a[tept comod s\ mi se trimit\ r\spunsuri. Fa] 'n fa] se fac interviurile, pe loc, nu comand\nd, a[tept\nd ca numai cel\lalt s\ fac\ treaba. Aici 'ns\ e altceva, e a]a, un ping-pong f\r\ arbitru. Nu vreau s\ fiu obraznic\, nu spun nu, dar nici nu vreau s\ sar 'n aer s\ prind bombonica 'n cioc. Cum zice]i...

E.B.: Da, cred c\ putem 'ncega un taifas... mai 'ntreab\ unul, mai r\spunde altul... {i la urm\ vedem celelealte dou\ deja men]ionate – un instinct de ap\rare [i unul de compensare. Nu s\nt, probabil, singurele astfel de „instincte“ ce pot fi identificate 'n studiul literaturii române: de exemplu, Eugen Negrici 'nsu]i vorbe]te, 'n mai multe locuri, despre pl\cerea autodefinirii negative la români, pe care Luca Pi]u a numit-o „sentimentul românesc al urii de sine“, f\r\ a o contabiliza 'ns\ al\aturi de celelalte dou\ deja men]ionate.

V.D.N.: Mai bine spune]i ce-a fost dup\ ce-a pocnit craniul...

E.B.: A, uitasem de pocnitura aia... Dup\ ce am 'nceput s\ calc... m-am g\ndit c\ poate s\ fie o chestie 'n doi timpi, s\ apar\ hematomul mai t\rziu... Deci mai aveam de a[teptat... Ajuns acas\, la televizor se d\dea tocmai [tirea c\ este ziua cu cel mai lunecos polei... mai ales 'n Ia]... [i c\ au fost multe accidente...

(va urma)

Vocea iritat\ a ra]iunii

Cu o nem\rginit\ satisfac]ie am parcurs cartea lui Eugen Negrici, *Iluziile literaturii române*: o cavalcad\ byronian\ prin ograda „sentimentelor convenite“ (Gombrowicz) [i a „pioaselor confuzii“ (C\linescu) pe care ne-am obi[nuit s-o numim istoria literaturii române. Capitol dup\ capitol, lucrarea se

articuleaz\ ca o denun]are a mistific\rilor din cauza c\vrora studiul Literelor treneaz\ 'nc\, la aproape 20 de ani de la schimbarea de regim, sub aspectul unui ireformabil [i nedemn hibrid estetic-ideologic, cu o estetic\ aproximativ\ [i o ideologie bricolat\ din cele mai diverse [i incompatibile surse.

Doris Mironescu

Profesorul bucure]ean, antrenat de vreau decenul 'ntr-o munc\ de reevaluare a literaturii produse 'n România comunist\, se vede obligat s\ fac\ o pauz\ [i s\ 'i cureje uneltele de lucru, pline de glodul pe care l-a desjelenit. Iat\ de ce acest\ lucrare, conceput\ ca un survol al chestiunilor controversate de reprezentare a trecutului literaturii române, revine insistent la problemele suscitade de submergerea 'n nenorocita epoc\ comunist\.

Tipologic, cartea lui Negrici se 'nscrisc 'ntr-o merituoa\ serie de analize ale mitologiilor de consum din domeniile umaniste, ilustrat\ p\ n\ acum de Lucian Boia, pentru istorie, [i de Mircea Martin, pentru literatur\}. Trebuie spus c\ *Iluziile literaturii române* nu se bucur\ de rigoreea [i spiritul de geometrie pe care, de exemplu, Mircea Martin le dovedise 'n cartea sa din 1981, *G. C\linescu [i „complexele“ literaturii române*. Scrierea lui Eugen Negrici e compus\ din dou\ p\r]i inegale ca 'ntindere, descriind dou\ reflexe psihice ale culturii noastre – un instinct de ap\rare [i unul de compensare. Nu s\nt, probabil, singurele astfel de „instincte“ ce pot fi identificate 'n studiul literaturii române: de exemplu, Eugen Negrici 'nsu]i vorbe]te, 'n mai multe locuri, despre pl\cerea autodefinirii negative la români, pe care Luca Pi]u a numit-o „sentimentul românesc al urii de sine“, f\r\ a o contabiliza 'ns\ al\aturi de celelalte dou\ deja men]ionate.

S\ apreciem 'ns\ c\ pe autor nu-l intereseaz\ dec\ t\ complexe identitare cu r\sf\ngere literar, apte s\ genereze proiectii imagologice involutare 'n istoria literaturii române.

Cele dou\ seturi de reflexe mitologizante ce revin periodic 'n literatura român\ 'n momente de stres identitar s\nt ilustrate prin intermediul unor „studii de caz“ aplicate la momentele cele mai pregnante de manifestare a respectivelor

reflexe. Astfel, „impulsul protector“ discutat 'n prima parte a c\r]ii duce la tabuizarea patrimoniului literar, fapt eviden]iat de tezurizarea marilor scriitori junimi[ti 'n formula de patru, drept „clasi]ici“ ai unei tradi]ii care nu-i va asimila cu adev\rat, la modul creator, dec\ foarte t\rziu, iar pe unii niciodat\.

'n schimb, „impulsul compensator“ va genera momentele de lips\ a ra]iunii critice, dintre care unul de seam\ este episodul protocronist din anii '70-'80. Analizele lui Eugen Negrici pornesc de foarte sus, de la o altitudine de zbor esistic peste parcelele bine delimitate ale literaturii române, n\pustindu-se, din c\nd 'n c\nd, asupra pr\zii [i amend\nd flagrant, uneori grosolane erori de percep]ie ale istoricilor na]ionali[ti sau pur [i simplu interesaj] 'n confiscarea puterii simbolice prin intermediul partidului sau al sufragiului popular.

De]i asalturile s\nt distribuite cu echitate asupra tuturor marilor epoci din periodizarea standard, de uz didactic, a literaturii române (se vorbe]te, la r\nd, despre fantasmale protocroniste ale „vechit\ilor“, despre os\rdia de a identifica un romanticism, ba chiar [i un preromanticism la pa[opt, despre absen]a unei poezii interbelicului – tez\ de mare subtilitate, care nu poate fi respins\ cu u[urinj], a]a cum 'ncearc\ Daniel Cristea-Enache 'ntr-o cronic\ recent\), totu]i partea leului revine literaturii postbelice. Lucru de 'n]eles: datorit\ anilor p\ri]ilor dezastrului cultural din anii '50, dar [i spiritului adesea tranzac]ional al literaturii scrise dup\ 1965, recolta mitologic\ a perioadei este pur [i simplu fabuloas\, invitat\nd la cartografiere de anvergur\, dar [i la analize microscopice de efect. Se constat\ deci [i 'n acest\ latu-r\ un dezechilibru, ceea ce face din scrierea lui Eugen Negrici mai degrab\ o carte „de autor“ dec\ t\ eseu care s\ epuizeze teme ereziilor istoriografice din literatura român\.

O răzbuinare pagină cu pagină

'ns\ deficitul de structurare al scrierii este compensat de o volubilitate verbal\ extraordinar\, care serve]te tema cu asupr\ de m\sur\}. Umoarea neagr\ a autorului se revars\ 'n valuri binef\c\toare, ceea ce transform\ lectura acestei c\r]i, pentru cititorul preg\tit, 'ntr-o r\zbuinare pagin\ cu pagin\.

Tonul profesorului este 'nalt-pedepesitor, iar vocea ra]iunii cobor\te 'n pagin\ sun\ adesea agresiv. Este de 'n]eles tonalitatea iritat\ 'n fa]a zidului 'nalt de poncife na]ional-comuniste care au luat locul literaturii române 'nse]i, uzurp\nd ascenden]e legitime, precum cea a lui C\linescu, nici ea lipsit\ de pl\cate proprii.

'n *Iluziile literaturii române* s\nt enumerate [i catalogate, 'ntr-un insectar cuprinz\tor, teme obsesive ale na]ionali]tilor dintotdeauna, reac]ii pulsionale ale unui suflet etnic mult s\ncrat, reprezent\nd tot at\tea simptome ale altelor de tipul „patria 'n primejdie“, dar incapabile s\ reziste unei analize oneste, dezinhibate, europene, 'n condi]ii de relativ\ stabilitate politic\ [i economic\.

Profesorul [i folose]te uria]ul savour teoretic [i marea familiaritate cu toate coloanele literaturii române pentru a realiza acest tablou al iluziilor retrospective, al proiectiilor de sine 'ntr-o istorie cultural-literar\ rescris\ la fiecare dou\zeci de ani. Detururile imagologice constatate s\nt nenum\rate, f\c\ndu-l pe Eugen Negrici s\ vorbeasc\ 'n mai multe locuri, cu o vehemen]a ce e ea 'ns\ [i un spectacol, despre „institui]a mistificatoare a istoriei literare“, despre „coala minci-unii artistice“, despre „sentimentul de jen\“ pe care l\ treze]te ie]irea de sub zodia de fascina]ie a unei epoci artistice [i despre multe altele. Autorul evoc\ nenum\rate momente de rateu al con]iin]iei critice, observ\nd preschimbarea unui onest

SEMNAL

Philip Roth, *Via]a mea de b\rbat*, traducere din limba englez\ [i note de Horia Florian Popescu, traducere [i note revizuite de Nadia Brunstein, colec]ia „Biblioteca Polirom“, Editura Polirom, 106x180 mm, 520 de pagini, 39.50 lei

O fic]iune 'n fic]iune, un monument labirintic al medita]iei tandre, 'nduio\]toare [i dureroase asupra confrunt\rii fatale dintre un b\rbat [i o femeie, *Via]a mea de b\rbat* este unul dintre cele mai impresionante române ale lui Philip Roth. Povestea se dezvolt\ pe fondul mariajului lui Peter [i Maureen Tarnopol, un t\nr scriitor talentat [i femeia care vrea s\i fie muz, dar care ajunge, 'n schimb, inamicul suprem. C\sv\storia lor, de]i fondat\ pe fraud\ [i sus]inut\ prin [antaj intelectual, este, 'n mod pervers, durabil\, astfel 'nc\ mult dup\ moartea lui Maureen Peter tot 'ncearc\ – f\r\ 'ns\ a reu]i – s\ scape de obsesiile sale prin scris. Folosindu-se de n\scociri disperate [i de adev\vruri terapeutice, gesturi venite din s\lbiciune, sensibilitate [i o cruzime [ocant\, romanul devine treptat o tragedie cutremur\toare despre dorin]a [i orbire.

Katie Hickman, *Poarta Coliviei*, traducere din limba englez\ de Constantin Dumitru-Palcus, colec]ia „Biblioteca Polirom“, Editura Polirom, 130x200 mm, 480 de pagini, 34.5 lei

O fascinant\ poveste de dragoste, pe fundalul plin de culoare [i parfum al Constantinopolului din secolul al XVI-lea! O poveste care 'mplete]te trecutul cu prezentul, *Poarta Coliviei* (2008) prezint\ descoperirile lui Elizabeth Staveley, o cercet\toare de la Oxford care reconstruie]te aventurile Celine Lamprey, fiica unui c\pitan de corabie din secolul al XVI-lea [i logodnica negustorului Paul Pinder. Disp\vrut\ 'ntr-un naufragiu, Celia ajunge 'n haremul din Constantinopol, unde se poate pune 'ntrigile care se]es pentru favorurile sultanului [i influen]a politic\ [i unde crima este un instrument mereu la 'ndem\ 'ntr-o atingere a scopului. Tot 'n Constantinopol se afl\ [i solul ei, devenit secretar al ambasadorului britanic [i n\scrinat cu o misiune pe c\ t de important\, pe at\ t de problematic\, un dar neobi]nuit pe care acesta l\ trimite sultanului – o corabie de zah\r – va deveni modalitatea neprev\zut\ prin care Pinder ajunge s\ primeasc\ ve]ti despre Celia.

instrument de lucru, cum ar trebui să fie istoria literaturii române, într-o instituție de protecție mîmoasă sau de afirmare triumfalistă a ființei naționale.

Subiectele asupra cărora autorul ntrize cu folos [i cu justificat] enervare snt nenumrate: artificialitatea instituției, prin decret, a unei tradiții organice a scrisului românesc; hibridizarea criteriilor de evaluare literară (cu toate protestele, chiar [i Călinescu favorizează personalității istorice pentru meritele lor culturale, iar nu literare); romanizarea abuzivă, în goana sincronizării cu orice preț, a formelor [i curentelor europene; protocronismul fie ireponsabil, fie agresiv politicizat („scormonirea după strămoși”, cum îi spune, inspirat, Negrici); invenția de concepte care să flateze iluzia bogăției unei culturi vechi; fabrica de sfîrși pusă la lucru de un febril imaginat colectiv în marginea unei istorii naționale mai degrabă meschine: rasismul fundamental al viziunii călinesciene din marea Istorie...

Toate aceste motive de radiografie necesară [i pedepsitoare ntrize totuși să se așteze ntr-un singur tablou sinoptic, al „maladiilor spiritului” național – maladii care, firește, nici nu ne aparțin ntru totul. Negrici însuși arată că instinctele mitizante acționează în manieră asemănătoare în România [i în Coreea sau în România [i în Elveția.

Pcat că acțiunea comparativă nu rămîne mai aproape de casă, în zona Balcanilor, a Ucrainei [i Ungariei, unde ar putea fi mult mai fructuoasă decât în zona predilectă în care s-au cîntat nruirilor onorante în ultimul deceniu, anume Europa Centrală. -ns scopul propus nu este de a cînta nruirilor în materie de mentalitate mitologizantă a unei culturi. Negrici încearcă o operație de dezvrjire de sub cîntecul de sirenă al unei tradiții istoriografice foarte puternice, active dinaintea de Călinescu, dar culminnd odată cu marea sa lucrare din 1941. E adevărat că cel mai bun mod de a contracara operația mitizatoare a unui istoric literar este să scrii o nouă istorie a literaturii române, a[a cum ambițioasă I. Negojescu încă din tinerețe, ntr-un proiect pe care trebuia să-l inițieze vo-

lumul nemiapărut în 1947, Poezii române, [i pe care Istoria literaturii române din 1993 trebuia (dar n-a reușit) să-l ducă pînă la capăt. -ns nu asta caută Negrici, nu o nlocuire a opțiunilor mitizatoare ale lui Călinescu cu altele. El [i dorește o eliberare de sub tirania manualului, o trezire a cititorului adormit de inepțiile de lectură ale generațiilor trecute, o regîndire a ansamblului literaturii române n afara binevoitoarelor captații ale unui imaginar mereu la pîndă.

Petele din soare

Cu toate acestea, [i în ciuda excelențelor ochiri proaspete pe care profesorul le aruncă, scrutele, în toate epocile literaturii naționale, rămînc, în propunerile sale de reformulare a seriei diacronice a literaturii române, o serie de inerții pe care nici profesorul bucurețean nu le detectează sau pe care decide să le ignore. Astfel, respingerea amatorismului paoptist, fcută cu destule argumente perfect legitime, mai ales în temeiul esteticii sale simpliste, bazate pe ironie [i duioșie (dar Negruzzi?), este oarecum contrazis chiar de către autor atunci cînd lansează propunerea canonică a *Catastrofului amorului*, text ntemeiat la rîndul său, ntr-o mîsură covârșitoare, pe procedeele ironiei.

Totodată, opunerea lui Lovinescu, în mai multe locuri din carte, făc de rivalul ieian lbrăileanu pare o simplă reluare a unor idiosincrasii din interbelic, colportate de către istoria literară neatentă din anii '60-'70. -n locul unei priviri mai nuanțate, care să renunțe la această rivalitate insuficient justificată cu textele n fa), autorul preferă imaginea tradițională a criticului modernist refuzat de Academie, opus vetustului gherist de la Iași, ceea ce seamănă mai degrabă cu o prelulare din fondul de aur al prejudecăților istorico-literare românești decât o opțiune lucidă [i dezvrjită. Este posibil ca, în același sens, al restrîngerii unor date pentru ca demonstrația să devină mai cursivă, să aibă loc [i ipostazierea lui Zarișopol ca anticlasicist dintr-o spîră nruidă cu a lui Eugen Ionescu, idee călinesciană

ce corupe realitatea textului lui Zarișopol aflat în cauză: esul *Clasicii*, din care Negrici citează după Călinescu, nu susține ideea renunțării la clasiici, ci mai degrabă, în disprețul „burgeziei”, posibilitatea reinventării lor de către cititori inventivi [i artiști.

Dar de ajuns cu petele din soare. Lectura oferită de cartea lui Eugen Negrici este una tonică [i exultantă. Iar diagnosticul pe care l propune în rzbun pe toți cititorii de literatură română, frustrați de prea lungile perioade de adormire a spiritului critic. Un exercițiu de luciditate apăsător, ritos, acuzator este cartea de față, confirmnd prin apariția sa că timpul este pregătit pentru o privire nouă, europeană, asupra locului culturii noastre sub soare. [i că nu ar fi deloc exclus ca tocmai reputatul profesor bucurețean, autorul unei impunătoare bibliografii de referință aflată în continuare, să ne-o ofere.

Eugen Negrici, *Iluziile literaturii române*, Cartea Românească, 2008

RADIO ROMANIA MUZICAL

prezintă:

**VIRGINIA ZEANI:
TRIBUT LUI PUGGINI
150 de ani**

Realizator: Luminița Arvunescu

Din 6 septembrie, timp de 8 săptămîni,
în fiecare sîmbătă de la ora 19.00,
Seri de operă aniversare

Suplimentul de CULTURĂ
arhitectura
OBSERVATOR CULTURAL
ROMPRES
SAPTESERI
PORT.ro

se aude în FM (97.6 și 104.8)
pe satelit și live online
muzical.srr.ro

http://www.supliment.polirom.ro/

Suplimentul DE CULTURĂ

Saptaminal de opinii și
Editura Polirom în colab.

**EXCLUSIV ONLINE:
Știrile SDC**

Imbecilul colectiv

Un sondaj CURS, efectuat la cererea Consiliului Național al Audiovizualului, ne arată mai demult care snt modelele copiilor noștri.

Copiii ca legătură de sînge, fiindcă vrstele cuprinse între 11 [i 18 ani snt mai degrabă ale unor (pre)adolescenți ce [i-au format sau snt pe cale să-l formeze o viziune proprie asupra lumii în care trăiesc. Nu e vorba aici de precolari absorbind ca un burete cuvintele [i gesturile p_rinților, ci de elevi care [i-au tot tocit coatele pe bncile [colii, au asistat la numeroase lecții, [i-au fcut nenumrate teme, au dat lucruri de control cu toptanul [i au trecut – mai

toji – în clasele superioare, absolvind cu relativ succes ciclul inferior.

E suficient să precizez aceste lucruri pentru ca datele sondajului invocat să se arate, deodată, în toată grozăvia lor. Care snt aadar modelele copiilor noștri? Manelistul Nicolae Guj, buna Teo Trandafir [i preabuna Andreea Marin. Majoritatea elevilor consideră că domeniul sportiv aduce reușita în via), iar mai mult de jumătate dintre ei [i-ar dori să devină fotbaliști. -n sfîrșit, de [i biblioteca ocupă un loc predominant în cîminele adolescenților (80%), tinerii citesc foarte pușin, aproape deloc.

lată cum cercul se închide. E aici o convertire a valorilor ce pare desprinsă din paginile unei distopii. Este limpede că tinerii nu mai dau doi bani pe carte, pe „nvătură”, pe achiziția intelectuală [i spirituală, pe lrgirea universului de cunoștințe [i rafinarea unei sensibilități ce modelează personalitatea umană. Ei preferă un alt drum, un fel de scurtătură pe care, fără efort, fără muncă, fără investiții de timp, rîbdare, energie, cu pușin ulei de [mecherie autohtonă, pot ajunge... unde?

Acolo unde mass-media le arată că snt reperate de realizare individuală [i cota succesului de pia), -ntre

fata dezbrăcată cotidian pe pagina 5 a unui tabloid popular, rubricile de Meteo cu vedute sexy, obsesiva mediatizare a panseurilor lui Gigi Becali [i, pe de altă parte, nivelul atît de jos al expectanțelor elevilor noștri, al idealului lor în via), vîd o legătură strînsă.

{coala românească a pierdut rzbunul cu televiziunile noastre în cîntare de rating care i-au vnat elevii ca pe un public-jintă [i i-au fcut dependenți de toate aceste mizerii colorate. Imaginea profesorului în societatea de azi e decupată fie pe conturul patologic (be)jivi, obsedați sexual, lacomi de bani), fie pe tiparul omului de pe altă lume.

Cu cît situația e mai gravă, cu atît veselia e mai mare. Intrate pe spirala

BUCUREȘTI FAR WEST

Daniel CRISTEA-ENACHE

succesului de pia), cu orice preț, televiziunile care fac comerț cu sufletul [i cu mintea copiilor noștri vor găsi forme [i mai „seducătoare” de a-i atrage, transformnd generația tnră de azi în imbecilul colectiv de mîne.

Un firicel de bun-sim [i două-trei emisiuni inteligente nu pot contrabalansa efectul devastator al b]iștilor decerebrate. Rmne ca profesorii demni de acest nume să-[i facă în continuare meseria, ridicnd praguri, fixnd filtre de

exigen) prin care să treacă numai elevii buni.

Elevii care, în loc să-l absoarbă prin toji porii pe Guj, mai pun mna [i pe cîte-o carte. Dacă tot e să ne resemnm cu analfabeji [i agramați pe mai toate posturile TV [i în diferite demnități publice, atunci mcar să [tim, și putem fi siguri că ei nu snt, totodată, absolvenți de coală, licențiați, doctori, profesori universitari.

Ultima redută o biată bucată de carton, o diplomă. Nu le-o vindeți pentru nimic în lume!

SECRETUL ADRIANEI

Adriana BABEȚI

Un v pentru Danilo

Acum am să scriu despre Danilo [I-am să-l spun doar așa, pe numele mic, pentru că a] comite aproape o f[r]delega dac-a[gre] [ul de la s[r]itul patronimului. Cum ar veni, dac[n-a] putea pune deasupra lui s semnul numit antiflex, care-i un accent circumflex r[sturnat sau, 'n francez], un chevron [i pe care unele tratate de diacritologie (?!!)] l numesc at t de frumos r[ndunic]. Adic[o c[ciuli] Juguiat[n]toars[), ca un contur de p[inie, de cornet sau de con. Ca un v. Pe care cic[l-ar fi n[scocit 'nsu] [i Jan Hus. Deci numele lui ar trebui să se aud[a]: Chi]. Dar 'n s[rb] e Kis, cu v-ul coco[at peste s. Iar de-o asemenea isprav[nu-s 'nc['n stare, din cauza fonturilor, nici „Suplimentul...”, nici tipografia de la Ia[i]. O s[spune] c[n-o fi un cap[de lume dac[la s[r]it s-ar auzi ori [ori s. -n fond, ce mare scofal[c['n maghiar[ar nsemna mic, iar ce s-ar auzi 'n englez], de pild[), ar fi s[ru]t? Poate pentru mulți toat[discu]ia asta e pedanterie pur[. Pentru mine 'ns[), care am sim]it pe proprie piele ce nseamn[un punct de pe i pus, la propriu, gre[it, mai la st[nga, jocul cu diacriticele e grav. Dac[nu l-a] b[ga 'n seam[), m-ar mostra 'nt[de toate con[tiin]a, dar [i Legea, care zice c[o simp[liter[dintr-un nume, schimbat[voit sau din neb[lgare de seam[).]i poate r[sturna tot destinul.]i mai [tiu c[Danilo a crezut mult povestea asta.

Am ajuns să-l pomenesc aici din mai multe motive. -nt[,

pentru c[e unul din scriitorii mei cei mai dragi, pentru c[am compus numai pentru el c[teva „Orizonturi” [i am inventat o cafenea volant[la Timi[oara, Szeged [i Novi Sad, care l-a purtat numele c[]iva ani, pentru c[l-am predat cu frenezie la cursuri [i seminarii, pentru c[l-am cunoscut o parte din prieteni, pentru c[l propun an de an masteranzilor [i doctoranzilor ca tem[de cercetare. Apoi, pentru c[vara asta am fost pentru prima dat['n Muntenegru, care-i patria mamei lui [i locul unde el s-a sim]it cu adev[rat fericit. Apoi, pentru c[tocmai m-am apucat de o prefa] la *Cript[pentru Boris Davidovici*.

Din toate aceste motive reunite vreau să scriu acum ceva despre cople[itoarea stare cu care intru mereu 'n lumea lui Danilo. {i exact ca de al[tea ori, c[nd e s[le spun oamenilor la care]in despre c[t m[bucur[simplul fapt c[ei exist[), nu-mi g[sesc cuvintele [i, din teama de patetisme, m[b[lb[. Tocmai de-aceea nchei brusc [i-i fac „Suplimentul” cadou ultima scrisoare a lui Danilo c[tre Michael March, prietenul care 'l tachina cu Danilo, e[ti prea 'nalt ca s[fi Proust. -n noiembrie 1991, March a ne-a fcut o vizit[la „Orizont”. La s[r]itul 'nt inirii, i-a dat redactorului [ef o h[rtie [i-a spus asta trebuie neap[rat s[apar[aici, la Timi[oara. E datat[Beograd, 5 aug. 1989. Peste nici trei luni, la 15 octombrie, Danilo avea să dispar[de tot la Paris.

Acela [i drum

Drumul egal al fiec[rei zile este primul roman al scriitoarei Gabriela Adame[teanu. Cartea a primit Premiul de Debut al Uniunii Scriitorilor [i

Premiul „Ion Creang[” al Academiei Române. A ap[rut 'n Bulgaria, iar 'n 2009 urmeaz[s[fie tradus[[i 'n limba francez[.

Drumul egal... poveste[te via]a Leti]iei Branea, este „istoria cre[terii unei fete”, a trecerii de la adolescen] la maturitate. Un drum. Din ora[ul provincial, Ilini[it [i 'n care nu se 'nt[mpl[nimic, Leti]ia ajunge 'n campusul universitar bucure[tean. Eroina Gabrielei Adame[teanu traverseaz[o lung[criz[de identitate. -nc[de la n[ceputul adolescen]ei simte o repulsie fa] de numele s[ui, dar [i fa] de propriul trup. Acest comportament al Leti]iei ne trimite cu g[ndul la cel mai cunoscut personaj feminin al lui Milan Kundera, [i anume la Tereza, pentru care corpul, adesea privit cu dispre], devine principalul instrument de cunoa[tere.

Am putea spune c[personajele kunderiene se 'mpart, 'n acest sens, 'n dou[categorii: cele care 'i accept[trupul [i cele care 'l dispre]uiesc. „Quand l'homme découvre pour la première fois son moi physique, ce n'est ni l'indifférence ni la colère qu'il ressent d'abord et surtout, mais la honte: une honte fondamentale qui avec des hauts et des bas, même émoussée par le temps, l'accompagnera toute sa vie”, spune Milan Kundera 'n *L'insoutenable légèreté de l'être*. Ru]inea face parte din condi]ia uman[.

Prima noapte de dragoste a Leti]iei Branea scoate la iveal[un adev[ru greu de suportat. Al[turi de mine era trupul meu pe care a] fi vrut să-l uit, o coaj[ncl[it[[i ru]inoas[. Cum pot să fac[asta mereu, cum nu le este ru]ine s[stea goi, fa] 'n fa], unii fa] de al]ii [i s[fac[asta? mi-am repetat, ascunz[ndu-mi, prea t[rziu, fa]a lipsit[de lacrimi 'ntre coatele pe care le sim]eam sub]iri [i ascu]ite”. Transformarea adolescentei 'n femeie este resim]it[ca o dep[rtare de sine 'ns[. Problema identit[]i ocup[un loc central 'n *Drumul egal al fiec[rei zile*.

Atitudinea Leti]iei fa] de propriul corp este deosebit de important['n n[lelegerea evolu]iei personajului. Privindu-se la un moment dat 'n oglind[), Te-

reza spune suspin[nd: „Notre corps détermine notre identité”.

Anun[ă romanele de mai t[rziu

Gabriela Adame[teanu a „ie[it” la un moment dat din literatur[, iar dup[1990 nu a mai publicat nici un roman. A revenit abia 'n 2003, cu romanul *-nt[Inireea*, ap[rut la Editura Polirom [i reeditat, 'ntr-o edi]ie mult schimbat[, anul trecut. *Drumul egal...* anun[romanele de mai t[rziu ale scriitoarei, dar mai ales capodopera sa *O diminea] pierdut[*.

„Eu s[nt claustrofob[[i m[sufoc['n spa]iile 'nchise. {i, dup[ce faci eforturi supraomene[ti s[treci dintr-un spa]iu 'ntr-altul, vezi c[de fapt toate mediile 'n care intri s[nt 'nchise, rutinate. Aceast[idee este sugerat[, poate prea discret, 'n primul meu roman, *Drumul egal al fiec[rei zile*”, m[rturise[Gabriela Adame[teanu 'ntr-un interviu.

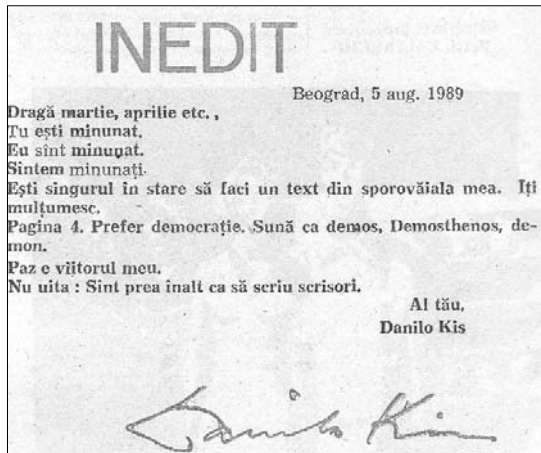
-ntr-adev[ru, exist['n *Drumul egal...* o permanent[dorin] de a ie[i dintr-un anumit mediu, dintr-un anumit spa]iu, chiar din propriul trup; dorin]a de emancipare a unei femei care vrea să evadeze din monotonia cotidian[, s[parcurg[„drumul” p[n[la cap[], [tiind c[la cap[ul acestui drum se afl[lumea care i-a fost dintotdeauna refuzat[familiei sale. Trecerea dintr-un spa]iu 'nchis 'ntr-altul ne aduce aminte de n[cerc[riile disperate ale lui Iona de a ie[i din burta pe[teului, labirintul angosant din care, odat[intrat, nu mai po]i ie[i.

Romanul n[cepe [i se termin[cu o n[trebare: „Cine este Leti]ia Branea?”. Cititorul este [sat s[r[spund[singur la aceast[n[trebare. Caracterizat[de o puternic[dorin] de individualizare, eroina din *Drumul egal al fiec[rei zile* este un personaj contradictoriu, prizonier['n propria lume [i condamnat[s[tr[iasc['n „anonimat”, cu un trecut vinovat. O via] alctuit[din scene mici, dar semnificative

pentru evolu]ia personajului. Leti]ia refuz[s[tr[iasc[precum un robot, parcur[nd mereu acela[i drum monoton, „drumul egal al fiec[rei zile” 'n care [i dore[te s[devin[altcineva: „Atunci m-am g[ndit cu regret c[mie n-o s[mi se 'nt[mple niciodat[ceva deosebit [i cu g[ndul acesta am trecut peste zile, p[n['n noaptea c[nd portarul de la c[min a intrat 'n camera noastr[, b[]b[nd printre cele cinci p[rti, a aprins lumina [i a zis: - Cine este Leti]ia Branea... a telefonat s[se duc[de urgen] acas[... I-am v[zut prima dat[privirea nesigur[[i, sub ochii u[ura] [i comp[timitori ai fetelor, m-am desprins de mine [i am urcat 'n rolul a]teptat, cu b[nuiala sau 'n-ceptutul unei dureri pe care mi-o urmaream singur[, silindu-m[s-o duc[a]a cum citisem [i v[zusem la cinema”.

Gabriela Adame[teanu, *Drumul egal al fiec[rei zile*, edi]ia a V-a rev[zut[, colec]ia „Fiction Ltd”, Editura Polirom, 2008, 34,95 lei

DORIS LESSING » POVESTIRI AFRICANE

Paradisul negru

Scriitoarea Doris Lessing, laureat[a Premiului Nobel pentru Literatur['n 2007, s-a n[scut 'n Persia (actualul Iran), dar copil[ria [i-a tr[it-o 'n Africa neagr[, Rhodesia de Sud. Scriitoarea m[rturise[te 'ntr-una din scrierile sale c[a fost „martorul unui timp extraordinar, s[r]itul Imperiului Britanic 'n Africa”.

-n 1949 se stabile[te 'n Marea Britanie, la Londra, dup[ce [i-a petrecut o bun[parte din via] pe t[r]m african. Primele sale scrieri au

fost transcrieri ale amintirilor din Rhodesia, o lume aparent paradisiac[, dar care ascunde orori neb[nuite.

C[r]ile sale vorbesc despre singur[ate, despre alienare, despre condi]ia [i drepturile femeii 'ntr-o lume dominat[de b[rbai], despre terorism, despre nevroza [i cultura modern[, despre lupta dintre albi [i negri. Fuga din Rhodesia de Sud, de Africa neagr[este urmat[imediat de nostalgia dup[spa]iul copil[riei.

TREI RĂSPUNSURI DE LA GABRIELA ADAMEȘTEANU

„Abia cu a doua carte devii scriitor profesionist”

Aji vrut la un moment dat să abandonați profesia de scriitor. Cînd simte un scriitor nevoia de a evada din literatură?

Eu am vrut să abandonez profesia de scriitor înainte să o am, adică în timp ce scriam *Drumul egal al fiecărei zile*. Mi-am propus să fie singura mea carte, [i] să o fac atît de bine cît pot, pentru ca pe urmă aveam să abandonez scrisul [i] să trăiesc. Ca [i] alți colegi de generație, gîndeam pe atunci literatura în termeni religioși [i] credeam (ceea ce cam gîndesc [i] azi, dar nu în termeni la fel de radicali) că este incompatibil cu viața. Viața literară mi se pîrea un amestec sufocant de ghetou [i] cartier rezidențial. În ritualul ei intrau strategiile grupurilor, luptele [i] intrigile, alianțele, discuțiile de breasă [i] n cîrciuma scriitorilor etc.

Eu aveam alergie la cabotism [i] boem, disprețuiam funcțiile administrative (pe care de altfel nu mi le oferea nimeni), [i] am respirat cinci ani printr-o carte în care vroiam să nu mint, scris departe de mediul literar, dar în mijlocul unei minciuni permanente. Abia cu a doua carte devii scriitor profesionist. După ce am mai cochetat un pic cu ideea abandonării literaturii, am evadat din viață în literatura care m-a ajutat să ies dintr-o depresie. Continuînd să fie religie, scrisul se transformase în tratament medical, ba chiar mi-a adus [i] drepturi de autor.

După '90, cei din jur mi-au reproșat că am abandonat literatura. Eu nu gîndeam în acești termeni, [ti]am însă că mi trebuie un timp ca să n]eleg ce este în jurul meu. [i] din nou vroiam doar să trăiesc, ceea ce mi-a [i] reușit mai bine ca prima oară. Nu [ti]u cum evadează din literatură alți scriitori, dar probabil la fel, aspirați de viața normală.

Romanul dumneavoastră de debut, *Drumul egal al fiecărei zile*, ajuns acum la cea de-a cincea ediție, va apărea anul viitor [i] în limba franceză. Cum credeți că va fi primit acest roman în străinătate?

Drumul egal al fiecărei zile, povestea „educației sentimentale” a unei adolescente în comunism care se lovește de moarte, ratare [i] compromis [i] gîște [i] de salvare iluzorie în iubire, a fost văzut de noua generație ca o autofițiune. Editorul meu, Jean Mattern, crede că va interesa parcursul unui personaj feminin tînr (altfel nu l-ar fi contractat), dar eu nu pot spune nimic dinainte. *Dimineața pierdută* a fost valorizată prin informația istorică despre necunoscuta țară România, dar comunismul, așa cum îl [ti]m noi, nu este prea apetisant pentru lectorul occidental. În plus, piața literară occidentală este confruntată cu o supraproducție care merge în paralel cu scăderea continuă a numărului de cititori. Dar sper că voi vedea la anul, la Salon du Livre, în martie.

În afară de paginile cenzurate pe care le-am pus la loc în ediția a treia, din 1991, nu am schimbat mai nimic din *Drumul egal*... la edițiile ulterioare. (Am deja reputația unui autor excentric, care [i] tot rescrie cărțile, dar de fapt singura cu adevărat rescrisă, [i] încă de două ori, a fost *-nt Inirea*). Acum însă am introdus un capitol pe care îl pregătisem pentru *Provizorat*, dar mi-am dat seama că ar intra mai bine în *Drumul egal*... Letiția Branea, devenită Arcan (cu pseudonimul literar Lelia Arca[u]), este personaj principal în *Provizorat*. Acțiunea se petrece după 10 ani, dar [i] (deocamdată) după 30. Sper să termin *Provizoratul* pînă la sfîrșitul anului, așa că termenul meu mental de publicare ar fi tot martie 2009.

Pagini realizate de Bogdan Romaniuc

Letiția Branea [i] va continua „drumul” în romanul *Provizorat*?

Romanele lui Doris Lessing sînt „romane angajate”, în sensul pe care Jean-Paul Sartre l dă cuvîntului „angajat”.

Povestirile africane ne prezintă un tablou fascinant al Africii de Sud, văzut prin ochii unei fetițe albe: „Au fost grozavi anii aceia de hoinăreal prin brusă, pe pîmînturile fermei tatălui ei, care, ca orice fermă de-a albilor, era în mare parte neexploată, pîtat doar ici [i] colo de mici suprafețe cultivate.

Între ele, nimic altceva decît copaci, iar b răr [i] nalt, m rrcinii, cactuși [i] flgauri, iar b [i] vegetație pitică [i] iar

m rrcini. Iar pe steiul ce zvîcnea în sus, mpins la suprafață din pîmîntul fierbinte al Africii în cine [ti]e ce evuri ne chipuit de ndep ritate, acum un labirint de scobituri [i] spirale s pate de soare [i] de vîntul cîntor peste at tea mi de mile de spații [i] brusă, se c v ra fetița care, neavînd ochi decît pentru r ul palid, ca un castel lucind stîns printre s lci, c nta de fiecare dată...”.

Dar în spatele acestui peisaj s lbat, de o rar frumusețe, se ascunde r ul, iar din copaci [i] st nci se ridică [i] te mpresoar o miasmă a morții”.

Sînt descrise, de asemenea, relațiile dintre albi [i] negri, dintre exploatați [i] victimele lor, de [i] pentru „copila aceasta”, negrii de la fermă erau „la fel de străini ca [i] copacii [i] stîncile”, o „masă amoră [i] neagră”, r r identitate [i] r r nume. La un moment dat, fetița a nceput să [i] pună întrebări, însă r spunsurile s-au dovedit a fi greu de acceptat.

Traducerea din limba engleză de Irina Horea, colecția „Biblioteca Polirom”, Editura Polirom, 2008, 59.50 lei

VERBA WOLAND

Ruxandra CESEREANU

Mahalaua visului: my special guests today are Mr. Lynch and Pink Floyd

Uneori, foarte rar, î visez pe David Lynch: acesta apare razant în cîte un vis confuz, mai mult mormle decît vorbește [i] dispare destul de repede. Cred că timpul real al stăționării lui în visul meu nu este mai mult de cîteva secunde (cinci, să spunem, maximum zece), dar eu am senzația, după ce m trezesc [i] mi amintesc de Mr. Lynch, că acesta se s v l uiește vreo cîteva minute. Iar în acele false minute vorbim destule, chiar dacă pe mușete. De obicei, Lynch m întreabă cum o mai duc (cu visele, se subînțelege), iar eu dau din cap [i] spun că aia [i] aia, onirismul meu este relativ. Firește, cam totdeauna î spun ceva despre *Mulholland Drive* [i] despre *Lost Highway*, ceva de genul: personajul ular (piticul, să zicem, din MD) trebuia să fie mai corupt în sens comarcesc [i] delirant. Lynch nu prea ascultă ce î spun, ci [i] duce degetul la tîmplă, ca [i] cum ar admite totuși că are s v jin seama de observația mea. Cînd m trezesc [i] mi amintesc de Mr. Lynch în visul meu mai totdeauna chicotesc pe rupe, ntru cî nciodată (dar nciodată) nu am izbutit să î ntreb pe Lynch despre parola de la sfîrșitul filmului *Mulholland Drive*: Silenzio. Am mai spus-o [i] scris-o [i] cu alt prilej, atunci cînd am vizionat MD la cinematograful pentru n t ia dată (eram vreo zece spectatori), am rostit parola cu pricina deodată cu personajul din film [i] tind (fiindcă sînt o lynchiană, hah!) că MD se va nchela astfel, spre uimirea [i] spaima amicilor mei. Dar mai este ceva specific: cam ntotdeauna Mr. Lynch o ia ntru ctva la s v noasa la sfîrșitul dialogului nostru mut, fiindcă ntotdeauna î tachinez (cu o mutră parivă) pe marginea rateului *Inland Empire*. Ultima dată cînd l-am visat razant pe Lynch, el m-a întrebat însă ceva, altceva decît de obicei. M-a întrebat unde

ne aflăm: iar eu l-am spus că ne aflăm la (n) mahalaua visului. Nu [ti]u de ce l-am spus acest lucru. A [i] fi putut să folosesc alt cuvînt: de pildă periferia sau marginea visului. Dar eu am spus limpede: mahalaua visului. În proaspătă mea carte de poezie *coma* există un vers care sună așa, într-un poem care se cheamă *văgăuna*: „david lynch vine valv rtej din amerika în mahalaua mea, m trage de p r [i] mi pune la picioare o mască de scafandru”... A [i] că zic [i] eu acum: va fi fiind o legătură între mahalaua visului [i] masca de scafandru: dar î las pe alți oniroman [i] mai competenți decît subsignata să interpreteze.

Uneori, foarte rar, î visez pe Pink Floyd la începuturile lor. Este un fel de a spune. E unul [i] același vis, ca [i] cum ar fi reprogramat în creierul meu. Mai exact visez p r ul lung al lui Dave Gilmour, de care sînt lipite capetele celorlalți membri ai trupei. E [i] Syd Barrett acolo, ntotdeauna, ca o maimuică-mascotă, brunetă foc. Capul lui seamă n cu autoportretele lui Caravaggio. Nciodată nu am auzit în vis vocile Pink Floydilor, nciodată. Lucrul acesta m-a mirat, ntruc t cu Pink Floydii nu am cescuta (precum cu Mr. Lynch), ci doar ce auzi. Dar ei nu c n t nciodată în visul meu. Doar p r ul blond [i] lins al lui Gilmour plutește ca o perdea din m rgele, tatuat cu chipurile celorlalți. Syd Barrett, ce-i drept, mi trage uneori cu ochiul, dar r r nici un n]eles. Iar eu [ti]u ntotdeauna că el este cel mort.

Pe Jim Morrison nu l-am visat nciodată, deci nu voi scrie nciodată despre el în acest sens oniric. Sau, mai exact, nu mi-am adus nciodată aminte că l-a [i] visat. Nici pe Peter Hammill (Van Der Graaf Generator) nu l-am visat vreodată. Dar nici nu era imperios să l visez.

Am aruncat Suplimentul de cultură în aer!

SUPLIMENTUL DE CULTURĂ SE AUDE LA

în fiecare vineri, de la 20.00

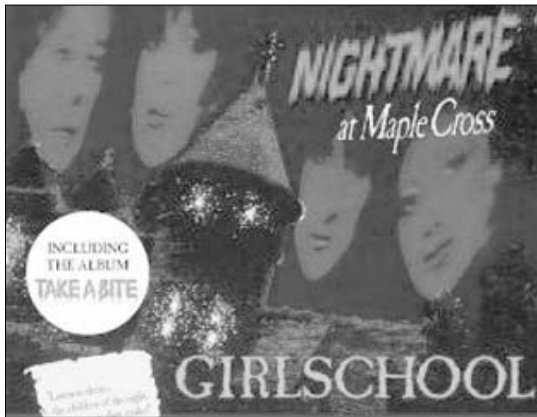
Cu George Onofrei și Anca Baraboi

Dumitru Ungureanu: „Girlschool au scos vreo 10 albume, în tot atâția ani de carieră constantă. Le ascult frecvent cu nostalgie. Înregistrările mă reîncarcă de elan tineresc, în sinea mea cred că am 22 de ani”.

ROCKIN' BY MYSELF

Dumitru UNGUREANU

Girlschool

Acum 10 ani, plecând în Canada, un prieten mi-a lăsat, între altele, CD-ul rarism la vremea respectivă:

Girlschool – Nightmare at Maple Cross/Take a Bite. Ediția e din 1992, la Dojo Ltd., firmă „renumită” în underground, cu realizări ce alina mania colecționarilor, nu pe ale plejei mainstream. Mă bucur să am c-teva titluri, pe care le ascult c-teodată cu mândrie, alteori cu melancolie. Azi se poate găsi cam ce vrei pe c-vrilele internetice. Atunci n'să, astfel de rarități... Dar s-o iau de la... '78!

Mai precis, din 1977, în plin nebunie punk. Este anul primei lovitură a ceea ce s-a numit Noua Val Britanică de Heavy Metal. Motorhead, care nu era o trupă de puțtani, a deschis bombardamentul cu albumul *Motorhead*, în care nu exista compromis. Imediat s-au născut escaדרלר fră numr, evoluția metalică fiind viguroasă, dar nu stridentă. Ceea ce se putea njelege, la o repetată ascultare în boxe hodorigite, era faptul că energia și rapiditatea specifice punkului trecuseră într-o formă nouă a rockului, numită heavy metal din comoditatea cronicarilor ce nu jineau pasul cu schimbările. Asta aduce, nu-i așa, a vorbă lungă, a frazeologie... Or, toate trupele izbucnite în acei ani 1976-1980 aveau în minte, dacă nu [pe buze, sloganul exprimat ulterior de Toy Dolls: „Money, show, go!”.

Cu acoperirea aeriană asigurată de bombardierile lui Lemmy, destule fete au născut și așa în arenă, ducând bătăliile grele pe (sub)scenele londoneze. Kim McAuliffe, chitară, & Enid Williams, bas, [i-au zis n't i *Painted Lady*. Dar cum naiba să c-nji heavy metal [i să te vrei o lady, fie [i pictată? Așa că, au ales curând numele de *Girlschool*. Nu cred că e mare [mecherie să decriptezi aici

care categorii de public o vizau! Oricum, intenția era transparentă [i cinstită. Primul hit, *Take It All Away*, e fră comentarii. Cu riscul de-a cădea în dambă la protocronică, trebuie să remarc aerul comun, „de epocă”, prezent în ceea ce facea la noi în țară Catena, c-ji va ani înainte. E un anume fel repezit de-a „ția” chitara, un ritm precipitat, de femei nesigure pe statutul lor, care nu [tiu ce le a[teaptă deseară sau m'ine, c'nd vor sosi b'rba]ii be]i [i-or urina pe cuvertura [esut] c' n-a mai acceptat ca femeia să fie utilizată pe post de p'pu[rocknflabil]. A nu se uita că o femeie, Margaret Thatcher, a salvat Britania de la colaps, iar o alta, Diana, a murit ca victimă a showbizului...

Girlschool, în diferite componențe, dar cu cele două sus-numite mereu în prima linie, au scos vreo 10 albume, în tot atâția ani de carieră constantă. Le ascult frecvent cu nostalgie. nregistrările mă re-ncarcă de elan tineresc, în sinea mea cred că am 22 de ani, s'nt gata să sparg... bombardiere (dar nu [i privighetori]), chiar mă ridic de pe scaun... [i simt fră gre[n]epeneala articula]iilor, vertebrele coloanei se asamblează greu în consola lor calcaroasă, nervul sciatic, afectat [i operat, „mi scoate scr [nete... heavy dintre m]-selele recent reparate... Nu pot fi obiectiv față de această muzică. Sistemul meu de referință e praf [i pulbere. Fete care c'ntă rock – iată un ingredient bun de prosteal pentru un tip care judecă n stil anarhist [i comite discursuri pamfletare, chiar [i fră să guste vreo litră de alcool!

Pianista prin]es\ Elena Bibescu [i C.D. Zeletin

SCRISOARE PENTRU MELOMANI

„Muzica nu trebuie n]eleas, ea trebuie ascultată” (Hermann Scherchen)

Victor ESKENASY, Praga

Mărturisesc că prima reacție la primirea de la Iași a c-vr]ii lui C.D. Zeletin: *Principesa Elena Bibescu. Marea Pianistă* a fost una de inhibare. Cine are timp să citească cele 750 de pagini ale „cronicii” sau „dizertației”, cum o numește alternativ autorul ei? Acum, c'nd am ajuns la ultimele pagini, nclin să cred că doar volumul de mari propor]ii (pentru a nu vorbi de volumul uriaș de muncă) i-a speriat ntr-at'ta pe criticii [i funcționarii

guvernamentali români n'c't, necitindu-l, să nu acorde nici un premiu academic, cultural, muzical acestei c-vr]i de excepție. Fiindcă prin cantitatea de informa]ii genealogice [i muzicologice, în parte inedite, această carte, care poate fi citită [i ca o suită de micro-monografii, merita amply un premiu. [i am regretat că România nu are un Bernard Pivot, care să pună cartea la loc de cinste în toate librăriile...

Medicul [i omul de cultură ce se ascunde în spatele pseudonimului C.D. Zeletin [i la toate precau]iile posibile în caracterizarea principalului său personaj, prin]esa Elena Bibescu, disp'rută timpuriu, la începutul veacului XX [i care nu a lăsat în urmă nici o nregistrare a artei ei pianistice; reconstituirea de către noi a biografiei sale e o lucrare relativă, sprijinită pe dreapta cump'nire a epitetelor ce s-au n'dreptat spre ea [i pe autoritatea celor care le-au exprimat. Din acest unghi de vedere, constat că sistemul de alocuții diferite apar exprimate în aceiași termeni: „bravura [i exaltul consecutiv interpretării”. Li se adaugă epitețe cum s'nt „o mare tehnică”, „un *toucher* energic, b'r]tesc” n p'r]ile forte; dulce, armonios [i visător n cele dulci...”. Epitetele s'nt numeroase [i C.D. Zeletin le recenzează meticolos pe toate, ntr-o cercetare model a arhivelor [i bibliotecilor, n primul rând românești [i franceze. Autorului acestei „dizerta]ii” i s-ar putea aplica lui epitetele prin care i descrie la un moment dat pe

prin]ul Barbu (țirbei, „cu sim]ul m'surii, subtil, perseverent, vrednic, tr'nd idei [i neubind a]i[ajul”.

Din mul]imea personajelor c-vr]ii, trei a] spune că domină peisajul ce se n'tinde amply pe un secol, de la mijlocul secolului al XIX-lea p'nă după cel de-al doilea război mondial. Cel dint' este, fire[te, pianista prin]es\ Elena Bibescu (1855-1902), formată la [coala lui Anton Rubinstein [i al c'rei debut avea loc n 1873, la Teatrul cel Mare din București. Pendul n'dreptat ntre România [i Franța, Elena Bibescu, al c'rei salon [i concerte pariziene s'nt descrise n detaliu, a jucat un rol determinant n lansarea lui George Enescu, acesta fiind al doilea personaj principal al c-vr]ii lui Zeletin. Cel de-al treilea, cred că nu m' n]el, este regina Elisabeta, pentru mul]i cunoscută sub pseudonimul ei artistic Carmen Sylva, prietenă cu Elena Bibescu [i la fel de entuziastă sus]inătoare a lui Enescu. n această zonă se nscriu informa]iile cele mai interesante, de ordinul istoriei muzicii, adesea inedite, pe care le aduce volumul lui C.D. Zeletin.

Acribiei autorului i scapă pu]ine elemente sau surse esen]iale [i, probabil, numai ncheierea în urmă cu c-ji va ani a documentării sale. I face să omiț o lucrare de prim interes pentru domeniul său cum este cea a lui Myrriam Chimenes, consacrată saloanelor muzicale pariziene¹.

Cartea este mai mult dec't importantă n m'sura n care exploatează arhivele Saint-Saens [i corespondența compozitorului cu Elena Bibescu, devenită o apropiată n ultimul ei deceniu de via].

ntr-o scrisoare inedită citată de Chimenes, una aduce precizări importante la un subiect discutat n detaliu [i de Zeletin, cea a concertelor de binefacere la care se reduce activitatea pianistică a Elenei Bibescu [i a celor de rangul ei.

Am consultat familia mea prin alian]ă – i scrie pianista lui Saint-Saens, n 1898 – [i iată, n rezumat, rezultatul conciliabilelor noastre: atunci c'nd c'nt pentru s'raci se presupune că lucrează

pentru gloria Domnului... A c'ntă mpreună cu dumneavoastră, la *Figaro*, ar nsemna să lucrez pentru *propria mi glorie* [i acesta este un drept pe care familia mea prin alian]ă mi-l contestă [i refuză...”

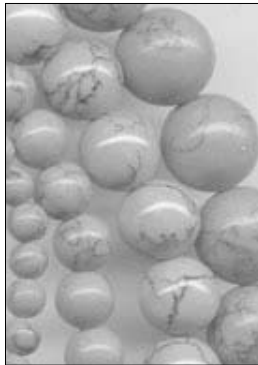
ntr-un alt capitol al c-vr]ii sale, C.D. Zeletin califică drept un termen „supradozat” aprecierea potrivit c'reia Enescu ar fi fost descoperit de principesa Elena Bibescu. Poate, dar așa cum autorul o d'nsingur de n]eles, rolul prin]esei n impunerea n'rului de 16 ani a fost totu[esen]ial. Faptul e demonstrat de o altă scrisoare inedită din arhiva Saint-Saens, citată de Myrriam Chimenes [i dată n'din mai 1897, m'rurtorie a insisten]ei prin]esei de a-l face cunoscut pe Enescu: „o favoare c'reia i acord mare importan]ă – vreau să vă prezint un t'n'r compozitor, un copil al [rrii mele, miraculos dotat, care de doi ani se dezvoltă n umbra muncii [i n lini[te [i despre care cred că este destinat să devină unul din cei ce ne vor ilustra. Are la activul său trei simfonii [i un cvintet [i a ob]inut, la 11 ani, toate premiile Conservatorului din Viena. A corda]i-mi o oră, la alegerea dumneavoastră [i vrei un dejun?”, pentru acest copil. A] vrea să p'st'rez amintirea primei sale n't liri cu dumneavoastră [i acesta este motivul pentru care]in și viu prima care vi-i prezint”.

Ar fi multe de spus pe marginea opusului meritoriu al lui C.D. Zeletin. Nu pot dec't să m'altur dorin]ei sale de a trezi acele „mentalități amor]ite, s' modulez(e) con]iin]a generală n]epeni]ă n acceptarea exclusivă a valorilor oferite de ultima jum'tate de veac sau rezerva]ă de aristocra]ie [i să zdruncin(e) uitarea...”

¹ Myrriam Chimenes, *Mecene et musiciens. Du salon au concert a Paris sous la III-e Republique*. Paris: Fayard, 2004.

* C.D. Zeletin, *Principesa Elena Bibescu. Marea pianistă*. Cronică. București: Editura Vitruviu, 2007, 750 p. ^ 107 ill.

Ora de lucru manual, varianta simpatică

Anul acesta a devenit clar: cel puțin în domeniul mărgelelor, bunicile noastre erau avangardiste. La fel [i rubricile acelea din revistele de pionieri care te învățau ce poți confecționa în timpul liber sau reportaje din emisiuni fărâ audiență care vorbeau despre arta meșteșugărească transmisă din mamă în fiică. Peste tot în lume, mai recent în țările europene [i puțin-cîte-puțin în România, lucrul cu mărgelele a devenit un hobby de bon-ton, răspondit [i în general profitabil.

Orice oră respectabil din vest are un deva, pe o străduie nu neapărat ascuns, un magazin în care se intră ca la o vîntură de comori. În cutiile transparente din tot magazinul scilicet cristale mici Swarovski, perle, mărgele de sticlă, de lemn, de nisip, de lampă, paiete simple, biluțe de plastic ca pentru o trusă de fețiș, chinezării, mici bijuterii de argint, de aur, pene flamboiante [i orice altceva mai are gaură la mijloc [i poate intra în alcătuirea unui colier făcut acasă.

Crearea bijuteriilor a ajuns, din apanajul citorva pricepuți, pasiunea preferată a Europei [i Americii. Piese sînt ieftine [i la îndemînă, iar modele se găsesc peste tot – de la reviste specializate care [i arată pas cu pas cum se mbină puzzle-ul unui anumit model, pînă la tutoriale peste care dai [i fărâ sî vrei pe Internet. Bine njeles, ideile proprii sînt cea mai bună resursă.

Sînt organizate cursuri rapide [i destul de scumpe în care maeștrii ai genului te învăță cî croșeta firul metalic este la fel de ușor ca răsuci un fir de ață. În doar cîteva ore, poți deveni un inițiat al mbinării ornamentelor de argint cu nuri de piele sau a croșetării cu paiete sau

în arta de a pune plastilina la cuptor pentru a o transforma în mini-bijuterie.

O afacere de 2 miliarde de dolari

Iar dac brăvriile sau colierele de mărgele erau în copilărie doar un joc, acum se numesc „produse de artizanat”, iar vnzarea lor a cunoscut peste tot în lume o creștere fărâ precedent. În America, piața celor care fac acasă astfel de bijuterii [i le vînd este estimată la aproximativ 2 miliarde de dolari.

De la o singură revistă dedicată fenomenului în 1994, s-a ajuns la mii de reviste pe hrtie sau pe Internet care nu fac altceva decît să explice „cum să” – faci o floare din bobije de plastic, croșetezi paiete, confecționezi un colier din lan, cristale [i agători. Accesoriile făcute acasă ajung cu 80% mai ieftine decît dac ar fi fost cumpărate de gata. Mai mult, majoritatea magazinelor care vînd mărgele la bucată se oferă [i să vîndă produsele clienților care au un design original sau o idee în care nentrat în manualele de specialitate.

Mulți aleg însă să [i deschidă propria mică afacere cu accesorii artizanale (nu

COOLTURISME

Mădălina COCEA

doar coliere, ci [i ornamente de Crăciun, bijuterii de mobil, brățări, cercei, curele [i orice altceva conține mărgele). Cu posibilitatea de a vinde pe Internet sau la sutele de tîrguri organizate peste tot [i cu lecții de marketing-n-cinci-pași, oricine poate deveni antreprenor de succes.

În România, pasiunea pentru confecționarea mărgelelor pare a se răspîndi invers. Mai întîi au apărut în magazinele selecte produsele artizanale ale citorva cunosători; apoi, unii [i-au dat seama c_ă ar putea face o afacere din asta. Timid, apar [i magazine pentru amatori de mărgele – cele mai accesibile sînt pe Internet: www.lucille.ro, www.margele.net, www.margele-elisa.info. În curînd, va deveni probabil un hobby, iar a purta colierul confecționat de propria mînă va fi în mod [i mai cool decît a spune c_ă [i-ai cumpărat fusta de la Zara, din Paris.

Ne-am putea aștepta [i la ziua miraculoasă în care astfel de preocupări vor putea fi deprimante la antipatica oră de Educație tehnologică, iar fetele nu vor mai fi invidioase c_ă profesorul „de traforaj” le dă drumul bîielor pe terenul de sport.

VOI N-AȚI ÎNTREBAT fără zahăr VĂ RĂSPUNDE

BOBI

Fasole versus E-uri

Eu nu mă ncred în totdeauna în ballvernele care circulează [i ne intoxicează prin presă, pentru c_ă foarte multe sînt scrise de așchilopași care bat la porțile afirmării prin [ocarea cititorilor cu tot felul de ameninări la adresa vieții lor, pe care le putem evita doar fiindcă ne-au fost aduse la cunoștință de marele reporter lcs, c_ăruia trebuie să-i dăm neîntîriat premiul Pulitzer.

Una din temele foarte la modă este asta cu E-urile la copii. C_ă dac_ă le dăm cipsuri sau nu [tiu ce jeleuri sau mecdonaldsuri, o să devină handicapați [i impotenți sau numai una dintre ele.

Or, dac_ă i hrănim sîntos [i natural, numai din curte, o să crească mari [i frumoși, [i deștepti, [i sexy [i o să avem o generație de Breji Piji.

Haidi bre, oare chiar așă să fie? Adică chiar contează ce hălești, dac_ă oricum căci? Trebuia să mă conving singur, ca să [tiu cum să mă comport responsabil cînd oi fi tată. Așă c_ă am luat doi subiecți [i i-am studiat în paralel.

Primul era un copil de la Jar, din inima naturii, unde aerul este curat [i iarba proaspătă, unde pînă [i pîrjula calculu miroase a flori. Al doilea era un copil de la rîmă, unde c_ă era gras [i rumen ca un porc de lapte sîntos.

Celălalt, Eusebiu, era un copil de intelectuali, crescut printre betoane cu punga de cipsuri în mînă, sfrijit [i astmatic. Am vrut să văd cum influențează E-urile

astea evoluția copiilor. [i pentru c_ă nu avem timp de studii prelungite ani de zile, m-am limitat la o lună, în să i-am supradozat.

Lui Eusebiu i dădeam 50 de punți de cipsuri pe zi, iar lui Iliuș 3 kilograme de cartofi natur cu pînă în jele. Eusebiu avea crampe extrem de dureroase, pînă la leșin, iar Iliuș era plin de energie [i alerga toată ziua prin curte.

După o săptămână i-am trecut pe Sebi pe jeleuri, cam 1,5 kg zilnic, motiv pentru care a dat în dezinterie [i a acuzat pierderi majore de memorie, coroborate cu aspectul cianotic al tegumentelor.

Ilie a primit doar piept de pui la grătar [i se simțea excelent, luase în greutate [i era primul pe clasă la învățură.

Spre final l-am trecut pe Eusebiu numai pe iaurturi de magazin, cu mulți aditivi [i coloranți. A stat în comă trei zile, dar [i-a revenit. A rămas numai cu pareza de pe dreapta.

Iliuș a mîncat numai lapte crud cu mămăligă [i era extrem de sănătos [i plin de energie. Atît de energic, încît s-a urcat în tei să culeagă flori pentru ceai. A cîștat [i a murit pe loc.

În concluzie vă sfătuiesc să optați pentru E-uri. O să aveți copii astenici [i bolnavicioși, dar măcar nu se vor putea c_ăra prin copaci să-i rupă gîtul.

Suplimentul DE CULTURĂ

Marcă înregistrată – Editura Polirom [i Ziarul de Iași. Proiect realizat de Editura Polirom în colaborare cu Ziarul de Iași. Se distribuie gratuit împreună cu Ziarul de Iași.

Adresă: Iași, B-dul Carol I, nr. 4, etaj 3, CP 266, tel. 0232/ 214.100, 0232/ 214.111, fax: 0232/ 214.111

Colectiv editorial: Emilia Chiscop, Florin Lăzărescu, Lucian Dan Teodorovici (senior editor)

Redactor-șef: George Onofrei

Redactor-șef adjuncți: Anca Baraboi

Secretar general de redacție: Florin Iorga

Rubrici permanente:

Adriana Babeji, Bobi (Fărâ zahăr), Emil Brumar, Ruxandra Ceseranu, Emilia Chiscop, Mădălina Cocea, Daniel Cristea-Enache, Radu Pavel Gheo, Casiana Ionii, Florin Lăzărescu, Diana Soare, Lucian Dan Teodorovici, Luiza Vasiliu, Constantin Vic.

Carte: Doris Mironescu, C. Rogozanu, Bogdan Alexandru Sîvescu.

Muzică: Victor Eskenas, Dumitru Ungureanu.

Film: Iulia Blaga. Teatru: Mihaela Michailov.

Arte vizuale: Matei Bejenaru, Marius Babias. Caricatură: Lucian Amarii (Jup).

Grafică: Ion Barbu. TV: Alex Savitescu.

Ediția de Iași: Diana Soare

Ediția Națională: Elena Vlădăreanu, R. Chiruș, Veronica D. Niculescu.

Publicitate: Oana Asaftei, tel. 0232/ 252294

Distribuție / Abonamente: Mihai Sărbu, tel. 0232/ 217333. Media Distribution S.R.L., tel. 0232/ 216112

„Suplimentul de cultură” este înscris în Catalogul presei interne la poziția 2378. Pentru abonamente vă puteți adresaoricrei Agenții Rodipet din Jar, sauoricruui oficiu poștal. Cititorii din străinătate se pot abona la adresa: export@rodipet.ro.

Tarife de abonament: 18 lei (180.000) pentru 3 luni; 36 lei (360.000) pentru 6 luni; 69 lei (690.000) pentru 12 luni

Tipar: Print Multicolor

Responsabilitatea juridică pentru conținutul articolelor [i aparțin autorului. „Suplimentul de cultură” utilizează fluxurile de [tri Newsin. Manuscrisele primite la redacție nu se napoază

E atât de liniștitor să vezi un film în a cărui primă jumătate nici nu se vorbește... **Wall-E** oricum nu spune decât „Eee-va”, într-un mod inimitabil. Nu mai amintesc de **E.T.** și de cât de firesc te trimite **Wall-E** la el. Fiecare se va gândi singur.

ENȚICLOPEDIA
ENCARTA
Luiza VASILIU

„Wall-E” e baza

FILM
Iulia BLAGA

Cam 150

Mi-a trecut prin mîntre, în timp ce-mi luam zborul de pe aeroport (posibil spre Groenlandia, probabil spre Franța, Improbabil spre Portocallia), că s'ap't'm'n'le astea Enjiclopedia ar trebui să s'rb'torească vreo 3 ani de cînd se tot scrie, adică în jur de 150 de articole. Pînă atunci, să s'rb'torească. Dar cum?

Să sar în sus de încinare nu se cade, să apar în ediție de lux, din piele [i catifea, ca surorile ei cu [taif, cu at't mai pu]in. Dacă ar fi după ea, ar face urm'toarele: s-ar bucura aflînd că una din rubrici a schimbat via]a cuiva (cea despre „pantofi” de exemplu) sau primind o epistolă în care se fac precizări, adugiri [i corecturi la vreun articol (cum ar fi „Litost”-ul), s-ar scrie singur pe niște foi colorate de hîrtie reciclabilă [i s-ar arunca de pe un turn nalt, după ce ar fi rugat niște n'zdr'vani să facă din ea avioane [i să le lanseze, într-o zi cu vînt, deasupra ora]ului, ar înfiin]a un club al enjiclopedia]tilor (care să pl'tească o cotiza]ie, să bea vinuri ro]ii, să p'vr'gească [i, din cînd în cînd, să mai contribuie la mbog]irea enjiclopediaiei), ar organiza excursii-safari în junglele din lume, unde aventurierii ar v'na animale imaginare, pe care le-ar mic]ora, printr-un procedeu secret enjiclopediaist. [i le-ar ag]a de e[arfele domni]oarelor, ca pe niște bro]e.

De fapt, Enjiclopedia se bucură ca un copil că a mplinit 3 ani [i a[teaptă să-i facă cineva un tort mare, din flori de bumbac, frunze de ceai verde [i fistic, promi]nd, în schimb, că va continua să treacă în revistă o mul]ime de nimicuri, că va face mofturi periodice, va str'mba din nas cu gra]je sau o vor lua ame]elile de pl'cereă c'r]ilor pe care le va citi. -ntre noi fie vorba, n-a fost foarte u]or să scoat în fiecare s'p't'm'n' c'te-un iepure din p'lvrie. Din cauza asta, uneori iepurele a ie]it corcit cu un elefant, altelei a avut pene lungi în loc de urechi sau blana i-a fost imprimată cu desen de buburuză. [i, ca să fim sinceri p'nă la cap't, s-a'nt mplat chiar să nu iasă nimic din p'lvrie, iar tricul să nu reu]ească. -nă ng'duin]a cititorilor Enjiclopediaiei, s'nt convinsă, f'r] margini. Tot ea m' face să suflu acum în lum'n'ri, pun'ndu-mi cam 150 de dorin]e secrete [i pre]ioase.

Unul dintre cele mai frumoase filme pe care le-am văzut în ultima vreme este *Wall-E*. Cel mai recent desen animat produs de Disney [i Pixar reciclează teme „de largă respira]ie”, colmatându-le într-un produs pe c't de armonios pe at't de sensibil.

Se f'cea că pe o planetă p'm'nt ajunsă o l'mens' lad' de gunoi, un singur robo]el ruginit face c'tă cur'lenie se mai poate face, urmat la pas de prietenul său, o insectă care se comportă ca un că]el. -ntr-o bună zi, în praful [i mlizeria de pe p'm'nt apare o „femeie” de care robo]elul se ndr'goste]te la prima vedere.

„Femeia” arată ca o extraterestră cu ochi oblici, periculo]i, dar pe c't e de sexy [i de l'ucioasă pe at't e de dură. Te trosne]te de nu te vezi. Ea, Eva, e „practic” o sondă spa]ială trimisă în re]cunoa]tere de pe o sta]ie spa]ială plină de p'm'nteni umfla]i de trai bun.

După at'tea odisee ale distrugerii, filmul lui Andrew Stanton vine cu o soteriologie optimistă. Via]a de pe p'm'nt e salvată nu de două fiin]e, ci de două crea]ii ale tehnicii. Una mai demodată, care aduce din zilele bune de alt'dată bun-sim], omenie, sentimentalism [i curaj, pe c'nd cealaltă, copilul vremurilor sale, ac]ionează pe ceas [i nu se pierde în am'nun]te. Cei doi fac pereche bună, mobilizîndu-i [i pe umfla]ii p'm'nteni în trening să revină din spa]iu [i să repopuleze p'm'ntul.

E at't de lini]titor să vezi un film în a c'rui primă jum'tate nici nu se vorbe]te... *Wall-E* oricum nu spune decât „Eee-va”, într-un mod inimitabil. Nu mai amintesc de *E.T.* [i de c't de firesc te trimite *Wall-E* la el. Fiecare se va gîndi singur.

Alte oale ciobite

Celalalte filme ie]ite în această perioadă pe ecranele din România nu merită aten]ia. Filmul maghiar *Dolina*, coprodus de MediaPro Pictures, e o ecranizare după Adam Bodor care ar fi f'cut poate o multă mai bună impresie acum 30 de ani, c'nd toată lumea era topită după parabolă, metafore [i limbaj alegoric suprapus peste teme grele ca totalitarismul sau tran]i]ia de la totalitarism la ce-o fi. Filmul lui Zoltan Kamondi, în care apar în roluri secundare [i Ioana Abur, Coca Bloos [i Constantin Cotimanis, e at't de greu n'c't nu-l poți citi de la o secven]ă la alta. Faptul că e foarte bine filmat nu-l face mai digerabil sau mai u]or de descifrat. Totul e

at't de teatral [i at't de studiat pe c't e de gol de sens. De mult n-am mai fost la un film la care să b]i i at'ta din picioare a[teptînd să se termine. Drept p'edeapsă, nici nu se termină prea u]or.

Oaia albastră a familiei este un film independent, care]i aminte]te acest lucru la fiecare secven]ă. Ca [i *Dolina*, e tribut ar genului c'rui a i se n'chină, cu alte cuvinte folose]te cli]eele care se cuvin. Există n's mult poten]ial în multe secven]e, pentru că regiizorul scenarist are o vagă idee despre ce vrea, interpretările s'nt bune, iar replicile au de multe ori haz. -nș filmul nu prea are substan]ă [i nici consisten]ă, [i a]a cum n'cepe a]a se [i termină în aer, indecis (sau g'sind în indecizie o virtute). Chestia aia albastră [i mare în care se costumează eroul ca să mpartă flutura]i o fi haioasă, o fi d'nd multe cadre frumoase, dar e de at'tea ori filmat din toate unghiurile n'c't ai tot timpul din lume să-i imaginezi că ar fi dat mult mai bine într-un videoclip.

-n fine, *Nu ne lua în seamă* e un film italian, dar tot independent [i tot sub-

jugat genului. Dar dacă în *Little Miss Sunshine*, ciud]eniile oamenilor obi]nui]i]i devneau simpatice [i te f'ceau să r'zi empatic, în filmul lui Gianni Zanasi nu prea te amuză nimic, iar g'seln]ele „ciud]ele” ca fabrica de dulcea]ă]i par trucuri ieftine. La fel, folosirea deflîn]ilor pe post de metaforă pentru un mod de via]ă sincer. Personajele n-au nimic care să]i le facă simpatice, de] actorii n-ar fi antipatici. Nu [tiu c't de sincer a fost regiizorul cu ce a vrut să facă, n's produsul nici nu pare să-[i deaască prea mult să fie vîndut.

Wall-E. Regia: Andrew Stanton. Voci: Ben Burtt, Elissa Knight, Jeff Garlin

Dolina. Regia: Zoltan Kamondi. Cu: Adriano Giannini, Pirooska Molnar, Ioana Abur

Oaia albastră a familiei/Kabluey. Regia: de Scott Pendergast. Cu: Scott Pendergast, Lisa Kudrow, Christine Taylor

Nu ne lua în seamă/Non pensarci. Regia: Gianni Zanasi. Cu: Valerio Mastandrea, Anita Caprioli, Caterina Murino

Cai albi, cît vezi cu ochii

E trecut de miezul nop]ii, stau în hotelul lui pe]te, beau o bere falnă (pe nume Lasko, adev'rat sloven), m-a asigurat tipul de la bar), n'cep să-mi scriu articolul [i comit - probabil - o ilegalitate. Am o cameră c't să n'torci tancul, un pat de patru persoane (ntr-un refugiu din Patra Craiului am n'c'put zece pe acela]i spa]iu), plus o canapea de trei, dar - probabil - n-am voie să fumez n'vuntru. Nici n-am ndr'znit să n'treb. E mai confortabil g'ndul că la fel de bine s-ar putea să am voie. Am cercetat cu aten]ie orice text scris din n'c'p'ere, m-am uitat după detectoare de fum [i n-am

dat peste nici un semn relevant care să-mi interzică fumatul. E drept că n-am g'sit scrumier, dar asta poate fi la o adică o negli]en]ă a celor de la hotel. Am deschis larg fereastra, mi-am improvizat o scrumieră [i fumez cu sentimentul că s'nt un nenorocit de infractor.

Am ajuns la Lipica (se pronun]ă Lipija), patria celebrilor cai lipijeni, după ce am stat o noapte [i aproape o zi în Ljubljana, fiind invitat la cea de-a douăzeci [i treia edi]ie a festivalului interna]ional de literatură „Vilenica”. Oameni mul]i, vreo patruzeci de scriitori [i editori din toate col]urile lumii, vreo douăzeci de

ziari [i [i politicieni sloveni. Cu scriitoarea cubaneză Zoé Valdés (una dintre vedetele manifest'rii) am stat de vorbă vreo două ceasuri cu o seară înainte, la cină. Are ceva din spiritul [i look-ul - cu tot cu greutatea - Cesariei Evora. Chinezii Yang Lian [i Yo Yo 'mi z' m'bec din prima secundă în care ne-am văzut, m' salută [i stau de vorbă cu mine ca [i cum ne-am [ti de-o via]. Mai s'nt doi scriitori - unul t'n'r, austriac, care pare abia cobor't de pe skateboard, [i unul mai n'vr'st, spaniol, coleg de colec]ie cu mine la Editura Modrijan - cu care mai schimb amabili]tă]. Cu [efa festivalului, Miljana

TRIMISUL NOSTRU SPECIAL

Florin L. Z. RESCU

Cunta, chiar parcă ne [tim de-o via]. Ne leagă, ca pe luptătorii din Vietnam, experien]a de PR-ist care [tie ce n'seamnă să comunici cu c'teva zeci de scriitori deodată. Primarul Lipicei seamnă uluitor de mult cu domnul Simirad [i a]i-nut un speech asem'nător lui (nu m-ar mira să fie [i el scriitor). Apropo, acum stau [i m' n'treb primarul cui e omul]sta. Lipica pe care am văzut-o eu e f'cută doar din două hoteluri, în mijlocul unor uria]e terenuri de golf, al unor uria]e livezi, ngrădite cu garduri de lemn, printre

care pasc zeci de cai albi, c't vezi cu ochii. Ieri (3 septembrie) am avut o lectură ntr-o sală de conferin]e de aici. Diseară m'rentorc la Ljubljana, pentru alta (un ora] cu centru absolut occidental, dar cu margini [i p'r]i autentice române]ti - parlamentul sloven s'nu]uie]te în cea mai cinstită c'dire p'trată, comunistă, pe care o vezi [i în România).

Cam acestea ar fi impresiile - m' tem că prea haotice - după doar o singură zi oficială de festival. Mai s'nt n'c' patru. Eventual, revin cu detalii s'p't'm'na viitoare.

